

ŽELEZAR

Jesenice, 8. junija 1989

Številka 22 • XXXVIII

NAŠ KOVINAR, svobodni glasnik delavcev KVO, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZARJA izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1989 kot tedenski tednik in od 1. januarja 1992 kot tednik. Glasilnik je ob 25-letnici predsednika Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dan Bregar, lektorica — novinarka Lilijana Kos, administracija — Mila Sifer in Branka Catak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje: TK Gorenski pek Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah do 31. maja

OBRATI	SKUP. PROIZ.		PROIZVODNJA ZA PRODAJO			
	ind. mes.	ind. leto	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	101,0	104				
Jeklarna 2	102,8	103				
Livarna	48,5	78	37,3	53,2	146,5	54
VBS	103,2	99	5.253,7	105,0	24.049,6	99
HVB	102,6	103	8.321,3	101,4	42.881,1	103
HVJ	86,4	96	1.688,0	88,8	9.296,5	97
PVT	102,1	101	1.850,3	106,3	8.945,4	104
VDP	92,2	82	4.232,5	92,0	22.980,3	86
Žičarna	94,8	98	2.241,7	89,3	11.857,8	96
Jeklovlek	100,6	100	2.197,2	99,8	11.768,7	103
Elektrode	104,2	99	1.466,2	96,4	7.232,5	92
Žebeljarna	107,0	99	752,7	115,8	3.408,9	100
Žič. valj.	89,4	102	680,1	151,1	5.578,4	112
ŽELEZARNA	100,4	100	28.721,0	99,5	148.145,7	98

Za zaključek meseca maja lahko ugotovimo, da je bil prav tak, kot je bilo pričakovati. Dosežena skupna proizvodnja je za malenkost večja od načrta. Zaostanek v Livarni, Hladni valjarni Jesenice, Valjarni debele pločevine, Žičarni in Valjarni žice in profilov je pokrit s presejanjem načrtovane proizvodnje v ostalih obratih. S skupnim rezultatom bi bili torej lahko zadovoljni, če ne bi upoštevali možnosti, ki smo jih imeli, vendar ne tudi izkoristili v polni meri.

Popolnoma enaka ugotovitev velja za doseganje operativnega programa odpreme, kjer nam je pošla sapa tik pred ciljem. Sicer malenkostnim zaostankom, ki se nanaša na skupno odpremo Železarnje Jesenice, pa smo lahko še manj zadovoljni ob dejstvu, da je bilo na tem področju možnosti še več kot pri doseganju skupne proizvodnje.

Težka gospodarska situacija se je pričela odražati v zmanjševanju povpraševanja. Pri tem dosti prispevajo visoke cene naših izdelkov in pogoji plačevanja. Upadanje povpraševanja je opazno zlasti za žični in profilni program. Tako se bomo tudi v Železarni Jesenice srečali z zaostrenimi pogoji na tržišču. Samo kvalitetni izdelki, izdelani in odpremljeni pravčasno, bodo našli pot na tržišču. In tega se bomo morali zavedati ob vsakem zastoji, napaki pri izdelavi in predelavi in ob vsakem odstopanju od predpisanih postopkov. Tega se bomo morali zavedati vsi v železarni v vsakem trenutku našega dela.

Podpredsednik PO:
Božo Bartelj

Milan Kučan v razgovoru s komunisti slovenskih železarn in jeseniške občine

V okviru priprav na kongres ZK Slovenije in na izredni kongres ZK Jugoslavije se je v četrtek, 1. junija, predsednik CK ZKS Milan Kučan zadržal v dopoldanskem času v razgovoru s komunisti slovenskih železarn, popoldan pa z jeseniškimi komunisti. Osnova za oba razgovora sta bili platforma za kongres in prenova zveze komunistov.

Uvodno razmišljanje v dopoldanskem razgovoru s komunisti slovenskih železarn je podal predsednik Akcijske konference SOZD Slovenske železarn Alojz Urbanc. Dejal je, da so bile razprave v predsedstvu akcijske konference in po osnovnih organizacijah polemične, odprte in kritične. Žal pa vsebinskih razprav še ne znamo ustrezno zabeležiti in zajeti ter jih posredovati v okoljih, kjer živimo. Vse to ustvarja vtis, da so sestanki ZK prazni in neproduktivni. Skupna značilnost vseh teh razprav je tavanje v začaranem krogu pojmov kot so: idejna zmeda, nedelavnost in malodušje, občutek nemoči, znanje, ki ga nedvomno imamo, pa ga ne znamo izkoristiti, članarina in izstopi iz vrst zveze komunistov. Opozoril je na grozečo nevarnost množičnih izstopov iz vrst ZK v primeru za Slovenijo neugodnega izida na kongresu ZKJ.

Predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan je orisal sedanjo situacijo ter predstavil poglede na prenovu. Dejal je, da se tako dobra vsebina, koncepti ne veljajo, če niso uresničeni. Smo pred kongresom in tisto, kar je za kongres najbolj pomembno, je jasna platforma oz. vsebinski program, za katerega se bo zavzemala ZK. Na splošnih formulah, kot so boljše življenje, več demokracije, tržna ekonomija ipd., kmalu najdemo skupni jezik, ko pa se spustimo na realna tla, pride do razlik.

Zveza komunistov se mora danes boriti, da bi njen program dobil podporo

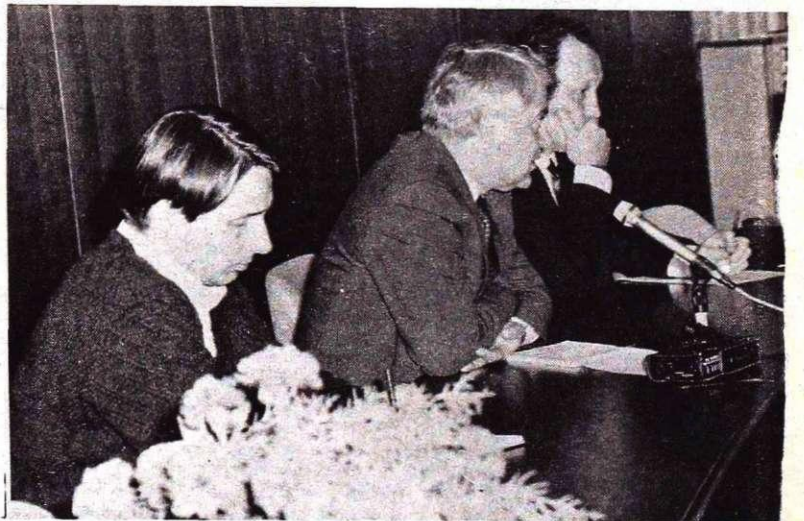
med ljudmi, boriti se mora za zaveznike, javno mnenje in ljudi. Dolgo let je ZK živel v prepričanju, da je borba za ljudi dobljena, da za vsakim programom stoji večina, dokler se ni srečala z realnostjo, da temu ni tako. Ko je komentiral vse glasnejše zahteve po ukinitvi družbene lastnine, je Kučan dejal, da je le-ta materialni temelj socializma in oblasti nosilec nove vrednosti v materialni in duhovni produkciji. Njeno ukinitje pomeni njeno razprodajo tistim, ki kapital imajo, se pravi tujcem, multinacionalkam, tujim družbam. Pri tem si lahko zastavimo vprašanje, kako bo s suverenostjo naroda, če ni naslonjena na materialno osnovo, če bo glavnina slovenskega kapitala v rokah tujcev.

Ko je govoril o integracijskih procesih v Evropi, je dejal, da je formalna

plat pri vključevanju Jugoslavije manj pomembna, odločiti se moramo, ali želimo biti sposobni poslovati z razvitim svetom ali ne. V zadnjem času je prišlo tudi do diferenciacije med delovnimi organizacijami. Uspešne firme so ugovarile, da same vsega, kar je potrebno za poslovanje z razvitim svetom, niso sposobne storiti in so si najele tuje svetovne firme, ki bodo opravile posnetek stanja, primerjave in predlagale ustrezne rešitve.

Ko je govoril o slovenski suverenosti, je Kučan dejal, da te države n ustanovil nekdo drug in povabil Slovence, da v njej živimo. Od AVNOJ-a naprej je slovenski narod, tako kot drugi narodi, vplival na to, kakšni sta vsebina in oblika našega socializma. Odpovedati se Jugoslaviji pomeni odpovedati se lastni državi. Slovenski narod mora imeti aktivno vlogo in napačno je pisati formulacije v smislu »živeli bomo v takšni državi oz. živeli bomo v takšnih odnosih« itd. Prav je, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

(foto: Silvo Kokal)

Ustavne spremembe in Zakon o podjetju

Radikalne spremembe na področju družbene lastnine

Občinski svet ZSS Jesenice je v okviru javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi Slovenije v sredo, 31. maja, organiziral razgovor o ustavnih spremembah. Uvodničar je bil podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije dr. Rado Bohinc, udeležili pa so se ga predvsem sindikalni aktivisti iz osnovnih organizacij in konferenc sindikata ter člani samoupravnih organov jeseniške občine.

V sedanjih razpravi o ustavnih spremembah gre v bistvu za to, da se slovenska ustava uskladi z zvezno ustavo, zato prihaja tudi do ponavljanja tistega, kar je bilo že lani povedano. Novo in zelo očitno pa je neskladje med predlaganimi spremembami slovenske ustave, ki so še v razpravi, in med novo zakonodajo, ki že velja (Zakon o podjetjih). V teh dveh aktih so velike razlike in izrazoslovju in v pojmovanju stvari. Na drugi strani pa so nekatera vprašanja s področja lastnine (trg, kapital, delo) v zakonu bolj prediskutirana kot v ustavnih opredelitvah. Zato bodo potrebne radikalne spremembe ustave na področju lastnine, če bomo hoteli ujeti korak z že veljavno zakonodajo.

Na področju lastninskega pluralizma in enakopravnosti lastnin delamo v bistvu isto, kar je že narejeno v zvezni ustavi, nov in zelo pomemben pa je institut kapitalnega upravljanja oziroma upravljanja na podlagi vloženih sredstev. Uveljavlja se namreč začelo, kolikor kapitala toliko glasov, zato ta novost močno posega v samoupravljanje. Le-to ne bo več edina in odločilna oblika upravljanja in odločanja, ampak bosta tako upravljanje kot odločanje odvisna od tega, koliko denarja oziroma kapitala je vloženega.

Veliko dlje od amandmajev k ustavi gre Zakon o podjetjih, ki je že doživel tudi prve novole. Ena od njih je, da v novoustanovljenem podjetju upravlja tisti, ki ga je ustanovil; samoupravljanje torej ni več, je le še participacija na podlagi vloženih sredstev ali dela. Podobno je tudi na področju medsebojnega vlaganja oziroma združevanja sredstev, saj je tudi tu odločanje odvisno od vloženih sredstev. V organizaciji podjetja so vnešeni kapitalistični principi, zato je delavec kot faktor produktivnosti v najemnem oziroma mezdnom odnosu; skladno s tem obstaja in je tudi opredeljena možnost, da je delavec odpuščen zaradi ekonomskih razlogov. Ker je zakon o podjetjih zelo

nesentimentalen, se ustava zavzema, da se delavca lahko odpusti le pod pogojem, da se uredijo druge pravice iz zakonodaje (tu je mišljena predvsem zakonodaja o socialni varnosti delavcev v primeru brezposelnosti). Na ta način naj bi breme socialne varnosti iz podjetij prenesli na ramena družbe.

Neskladje med ustavo in zakonom se pojavlja tudi na področju zasebnega sektorja oziroma podjetništva z individualno lastnino. V republiki ustavi je to področje še nedorečeno, v zakonu pa so šli že tako daleč, da ne gre več za osebno delo s sredstvi občanov, ampak za osebno podjetništvo, saj ni nobene omejitve za zaposlovanje delavcev v zasebnih podjetjih. Glede bank, zavarovalnic in zadrug stvari prepisujemo iz zvezne ustave, vendar je vprašanje, če je to smiselno, ker so v zvezni ustavi nekatere stvari preveč podrobno opredeljene (npr. opredelitev, kaj je banka, kako posluje, kako se združuje in podobno).

Slovenska posebnost in značilnost pri ustavnih spremembah je vprašanje samoupravnih interesnih skupnosti. To vprašanje je vredno tehtnega razmisleka, saj je to, kako bomo imeli urejene družbene dejavnosti, odvisno samo od nas. V drugih republikah sise ukinjajo na celi črti, češ da so mehanizem, ki je povzročil same težave, in da so državi odvzeli preveč pristojnosti. Dodaten argument za njihovo ukinitje pa je, da se v praksi niso obnesli, ker je svobodna menjava dela samo naša fikcija. Zato se v drugih republikah zavzemajo za tako imenovano prostovoljnost SIS, kar pomeni: če je interes in če so pogoji za zadovoljevanje interesa (finance, razvoj, programi, kadri), potem naj sissi bojo, če ne, pa ne. Tam, kjer imajo zadeve skupni pomen, pa bo posredovala država (npr. pri šolstvu s tako imenovanim obveznim nacionalnim programom). V Sloveniji smo opustili ta prostovoljni koncept, poleg tega pa vztrajamo, da se v ustavi

opredelijo tudi obvezne SIS materialne proizvodnje.

V razpravi so prevladovala mnenja, da gospodarska reforma ne bo uspeša, če ne bo lastninske reforme, te pa ne more biti, če ne bo tudi politične reforme, ki naj bi pomenila predvsem večjo demokracijo in uveljavitev človekovih pravic. Zanimivo je bilo tudi vprašanje, kaj bo s temeljnimi ustavnimi načeli in kaj je lahko v čistem lastninskem odnosu Železarna Jesenice. Glede ustavnih načel je bilo rečeno, da se v celoti črtajo, ker je bolj pomemben normativni del ustave, glede naše železarnice pa obstajajo tri možnosti: da postane državna lastnina, da postane tip menedžerskega podjetja, ali pa, da postane delniško podjetje. Katera od teh možnosti nam je najbližja in najbolj všeč, pa boš lahko prebrali v naslednji številki Železarnja.

Lilijana Kos

Projekt McKinsey

Več sklopov analiz

Pri projektu Mc Kinsey v naši železarni sodeluje zelo veliko ljudi, saj je vanj vključen celotni oddelk gospodarjenja, poleg njega pa še računovodje, posamezni delavci na elektronsko-računalniškem centru, marketinga ter nekaj delavcev kadrovskega sektorja. Vodja projekta je direktorica Sektorja za gospodarjenje, študije in informatiko Sonja Černe, analize donosnosti pa vodi vodja oddelka za gospodarjenje Katarina Kos. Projekt pa se je ravno v teh dneh razširil in vključil nove sodelavce v proizvodnji, od direktorjev temeljnih organizacij in obratovodij do tehnologov.

Sonja Černe je pojasnila, da se je projekt Mc Kinsey začel z zelo kratkim uvodnim seminarjem v mesecu marcu, ko so predstavili načine analiz in se dogovorili za izhodišča. Potem je bilo treba narediti predanalize celotnega stanja v Železarni. Te so za leto 1988 že obdelali, potrebno pa bo obdelati tudi glavne analize do leta 1985, predvsem zaradi primerjave dinamike poslovanja.

Projekt se sestoji iz več sklopov analiz. Pri kadrovski analizi pregledujemo zaposlenost v različnih obdobjih in jo primerjamo z zahodnimi konkurenti, ki so zelo zmanjševali zaposlenost in

povečevali produktivnost. Ta trend se na zahodu nadaljuje, pri nas pa smo z zmanjševanjem števila zaposlenih in povečevanjem produktivnosti začeli šele leta 1988. V drugih železarnah se to še ne odraža, vendar lahko pričakujemo, da se kmalu bo. Projekt Mc Kinsey je namreč projekt celotnega sodja in se izdeluje v vseh treh železarnah.

V okviru kadrovske analize je narejena tudi delitev na proizvodne delavce in režijo, vendar kot režija niso mišljene samo službe, ampak tudi celotno vzdrževanje. V primerjavi z zahodnimi merili nas je v režiji preveč, zato bo potrebno prestrukturiranje. Druga vrsta

kadrovskih analiz je analiza odsotnosti. Prve ugotovitve so, da je bolezen ske odsotnosti v primerjavi z zahodno veliko preveč (pri nas je bilo lani celotne bolniške odsotnosti šest odstotkov v Nemčiji pa le štiri), občutno prevelika pa je tudi odsotnost zaradi sestankov med delovnim časom.

Marketinške analize zajemajo proučevanje proizvodnih programov od leta 1985 do 1988 po kvalitetah, vrstah predelave in deželah po trgih. Del teh analiz so tudi cenovne analize in analize delitve programov (razdrobljenost proizvodnje) ter stroški logistike; ti narekujejo cenovno dražje izdelke, ki bodo te stroške prenesli.

Analize s področja proizvodnje proučujejo, kakšne so naše zmogljivosti (predvsem primerjava med instaliranimi in izkoriščenimi), kakšni so pretekli časi skozi proces (koliko časa potrebuje jeklo od surovine do izdelka in

(Nadaljevanje na 4. strani)

Sindikat v političnem sistemu

26. maja je bilo v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici zvezno posvetovanje z naslovom **Položaj in vloga sindikata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja**. Organizator je bil Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, udeležili pa so se ga sindikalni funkcionarji iz vse Jugoslavije, med njimi tudi Zvonimir Hrabar, član predsedstva ZSJ, vodil pa ga je Ljudevit Brolih, član Republiškega sveta ZSS. Iz Železarne Jesenice sta se posveta udeležila predsednik IO KOOS Edo Kavčič in član IO KOOS Železarne Jesenice Bogomir Ličof.

Udeleženci razprave so dobili v roke tudi gradivo za razpravo o sindikatu v političnem sistemu, ki ga je napisal Republiški svet za vprašanja uresničevanja vloge Zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, iz katerega povzemamo nekaj ugotovitev:

1. Sindikat ne sprejema institucijsko podrejenosti vloge ne od Zveze komunistov ne od države ne od kogarkoli drugega.

2. Sindikat se ne odreja svoje vloge in odgovornosti pri uresničevanju oblasti delavcev in delavnic ljudi, pri krepi in utrjevanju samoupravnega položaja delavca in delovnega človeka v pogojih pluralizma lastninskih odnosov.

3. Sindikat bo v nenehnem spopadu z vsemi oblikami in institucijami oblastniškega obnašanja ali prisvajanja mimo opredeljenih meril družbe.

4. Razvoj demokratičnih odnosov med ljudmi kot enakopravnih svobodnih udeležencev v urejanju družbenih zadev ne glede na spol, vero, politično ali narodnostno prepričanje.

5. Sindikat ni monolitna organizacija, preseči mora to temeljno zmoto in napako preteklosti in se zasnovati na pluralizmu, na mnogoterosti sindikalnih pluralizmov.

6. Sindikat vstopa v institucije političnega sistema tako in takrat, kakor in kadar mu narekujejo razmere, da doseže odločitve, ki so v interesu članstva.

7. Temeljna funkcija in naloga sindikata je zaščita družbenoeconomskega, materialnega in socialnega položaja delavca; za izboljšanje in zavarovanje pravic delavcev na teh področjih nastopa v skupščinah, družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih interesnih skupnostih ter pred državnimi in pravosodnimi organi.

8. Partnerja za pogajanja v podjetju sta dva — direktor in delavski svet, s katerima se bo sindikat tudi pogajal, kar mora postati najpomembnejši način uresničevanja temeljnih nalog sindikata.

9. Spoštovanje določb mednarodnega pakta je podlaga in ni nobene potrebe, da bi s posameznimi zakoni podrobneje določali položaj in naloge sindikata.

10. Spremenjeni družbeni pogoji postavljajo sindikatu še druga odprta vprašanja:

a) Ali lahko še vedno govorimo o enakopravnem položaju za vse delavce v pluralizmu lastnin?

b) Ali lahko še vedno govorimo o enotnem sistemu samoupravnega združenih delavcev?

c) Kako bo sindikat deloval v družbenih svetih, komitejih in skupščinah telesih?

č) Kakšen bo odnos do institucij samoupravnega sodstva?

d) Ali terja spremenjena lastninska osnova drugačno materialno osnovo za delo sindikata od sindikalne članarine?

e) Kakšna je združljivost članstva v sindikatu s poslovnim delavcem ali s funkcionarjem države?

Namen posveta je bil odgovoriti na vse te dileme in uskladiti mnenja udeležencev glede na priloženo gradivo. Udeleženci so si bili enotni, da je to gradivo nekaj najboljšega, kar je v zadnjem času rečeno o prenovi sindikata. Razpravljali so večinoma razpravljali o teoretičnih vprašanjih, kot je odnos sindikata do institucij sistema, ki naj bo pri pogajanjih enakopraven do vseh centrov moči. Mnogo razpravljalcev je pokazalo tudi na problem samoupravljanja in odnos sindikata do samoupravnih in sistemskih delovnih organov. Pokazali so na nasprotje, da je delavski svet podjetja partner sindikatu pri pogajanjih, člane v tem delavskem svetu pa predlaga prav sindikat. Izpostavljena je bila teza o tem, ali je sindikat opozicija. Nekaj razpravljalcev je sodilo, da ni opozicija, ampak enakovreden partner v pogajanjih ali z delavskim svetom ali z direktorji ali z lastniki kapitala.

Eden od razpravljalcev je omenil, da ZK na noben način in nikoli ni priti-skala na sindikat, da bi preko njega uveljavljala svojo voljo. To je lahko

res, toda vodilni funkcionarji sindikata so bili vedno in so še tudi člani ZK, ti pa se na raznih koordinacijskih sestankih dogovorijo o delovanju brez vednosti članov IO ali članov osnovne organizacije. Če je nekdo član neke stranke, je to politični odnos v civilni družbi, če je nekdo član sindikata, je to na svojem delovnem mestu, zato ima sindikat zaščitno funkcijo v gospodarstvu, ne pa v politiki. Lahko bi rekli, da je v prostem času vsak član sindikata politično opredeljen, kakor hoče ali kakor mu to dopušča njegova miselnost, na delovnem mestu, kot član sindikata, pa lahko uveljavlja svoje pravice, ki jih ima tam, kjer dela. V sindikatu lahko vlada več političnih interesov, torej pluralizem, a samo en sindikalni in delavski interes — zaščita delavcev. Da pa sindikat ne bo deloval monolitno, kar je zelo slabo, saj nam to kaže praksa ZK, je potrebno dopustiti, da bo delovalo več vrst sindikatov, kot je tudi več vrst interesov pri delavcih raznih strok.

Razpravljalcev je bilo toliko, da člana sindikata iz Železarne Jesenice sploh niso prišli do besede, tako kot se mnogo drugih udeležencev posveta ne. Imela sva namen razpravljati in poudariti vlogo osnovnih organizacij, ki se le večinoma ne poredko sestajajo, saj se tam, kjer proizvodnja teče nepretrgoma, nimajo niti časa sestajati. V tržnem gospodarstvu si verjetno tudi ne bomo mogli privoščiti dolgih sestankov sindikata. Zato bo nujno in čimprej treba najti ustrezno nadomestilo tudi za osnovne organizacije.

Na Jesenicah imamo že nekaj konkretnih predlogov o uvedbi delavskih zaupnikov, o vsebini njihovega dela, o zaščiti sindikalnih aktivistov, o njihovem usposabljanju in stimuliranju njihovega dela. Te zamisli želimo preizkusiti tudi v praksi, saj si delavci želijo predvsem to, da bi sindikat res postal organizacija, ki bo sposobna uresničevati interese delavcev.

Na prenovi sindikata je bilo izrečenih še veliko pripomb, ki so popestrile razpravo in usmerile nekatere razpravljalce na bolj konkretne primere, kjer je prenova najbolj potrebna.

Sindikat Železarne

Strokovno predavanje

Konferenca osnovnih organizacij sindikata, Komisija za družbeno aktivnost žensk organizira strokovno predavanje za delavke Železarne na temo

Sodobna metoda načrtovanja družine.

Predavanje bo v torek, 13. junija, ob 12. uri v sobi samoupravljalcev (dvorana).
Predaval bo dr. Vladimirovič.
Vabljeni!

Kdaj po napotnice za letovanje

Bliza se čas dopustov, zato naj vas spomnimo, kje in kdaj lahko vplačate stroške letovanja v naših počitniških domovih in prikolah.

Napotnice za letovanje izstavlja organizatorica za oddihe, prevoze in izlete v blagajni TOZD Družbeni standard ob navedenih dnevih:

Biograd, Stoja, Lanterna	Plačilni dnevi (od 7. do 10. ure)	(od 14. do 16. ure)
21. 6.— 1. 7. Stoja, Lanterna	12., 13. in 14. junij	14. junij
1. 7.—11. 7.	26., 27. in 28. junij	28. junij
11. 7.—21. 7.	5., 6. in 7. julij	5. julij
21. 7.—31. 7.	17., 18. in 19. julij	19. julij
31. 7.—10. 8.	24., 25. in 26. julij	26. julij
10. 8.—20. 8.	2., 3. in 4. avgust	2. avgust
20. 8.—30. 8.	16., 17. in 18. avgust	16. avgust
30. 8.— 9. 9.	23., 24. in 25. avgust	23. avgust

Crikvenica

15. 6.—25. 6.	7., 8. in 9. junij	7. junij
25. 6.— 5. 7.	19., 20. in 21. junij	21. junij
5. 7.—15. 7.	28., 29. in 30. junij	28. junij
15. 7.—25. 7.	10., 11. in 12. julij	12. julij
25. 7.— 4. 8.	18., 19. in 20. julij	19. julij
4. 8.—14. 8.	31. julij in 1., 2. avgust	2. avgust
14. 8.—24. 8.	8., 9. in 10. avgust	9. avgust
24. 8.— 3. 9.	16., 17. in 18. avgust	16. avgust

PROSIMO, DA DOSLEDNO UPOŠTEVATE ČAS IN DNEVE ZA IZSTAVLJANJE NAPOTNIC!

Tisti, ki ste se odločili za obrobno odplačevanje stroškov, morate ob dvigu napotnice plačati en obrok in turistično takso.

Obenem vas obveščamo, da so v Crikvenici zvišali turistično takso na 9.000 din in velja od 1. 6. 1989.

Popravka

V zadnji številki Železarja smo v članku Kritika je vedno dobrodošla v polkrepkem tisku citirali drugi odstavek 65. člena in ne 45. člena, kot smo napačno zapisali.

V članku Rafka Peniča (in ne Periča,

kot smo zapisali) pa smo v četrtem odstavku namesto sindikalne liste zapisali individualne liste.

Avtorjema in bralcem se za neljube napake opravičujemo.

Uredništvo

Ljubiteljem jadrnanja na deski

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne obvešča delavce Železarne, da si lahko sposodijo deske za jadrnanje na Blejskem jezeru in morju.

Ključ dobite na oddelku za organizacijo prostega časa, soba 11. Dnevna najemnina za desko znaša 10.000 din, vsaka poškodba se zaračuna ob vrnitvi deske.

Za letni odhiti lahko rezervirate desko s pisno vlogo.

Jadrnalne deske so kupljene iz naših skupnih sredstev, zato prosimo vse uporabnike, da z njimi skrbno ravnaajo in s tem omogočijo njihovo daljšo uporabo.

Komisija za športno rekreacijo

Srečanje delovnih invalidov Slovenskih železarn

Izvršni odbor Aktiva invalidov Železarne Jesenice obvešča svoje člane, da bo 17. junija srečanje delovnih invalidov SOZD Slovenske železarne v Ribnem pri Bledu v organizaciji Aktiva invalidov Veriga Lesce.

Prijave sprejemajo: za HVŽ Marinka Preželj, ☎ 20-35, Jesenice Rudi Makra, ☎ 35-52, Javornik-Bela Alojz Markelj, ☎ 22-48 do 12. junija.

Udeležba za člane 40.000 din, za svoje 50.000 din, za zunanje 60.000 din. Odhod z Jesenic ob 8. uri izpred Čufarja. Avtobus bo ustavljal na vseh postajah mestnega potniškega prometa.

Kolektivne pogodbe

Tokrat vam predstavljamo prevod NAČRTA SKUPNIH OSNOV ZA SKLEPANJE KOLEKTIVNIH POGODB (NACRT ZAJEDNIČKIH OSNOVA ZA UTVRĐIVANJE KOLEKTIVNIH UGOVORA), ki smo ga prejeli od strokovne službe pri Svetu Zveze sindikatov Jugoslavije. Ta pripravlja delovna gradiva za oblikovanje vsebine kolektivnih pogodb. Takih gradiv bo prav gotovo še več, zato vzemite ta prevod res kot delovno gradivo, ki naj prispeva k postopnemu seznanjanju z možno vsebino kolektivnih pogodb. Originalni tekst ni usklajen, zato tudi prevod ni posebno dober. Kljub temu smo se na Izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne odločili za objavo in vas sedaj vabimo k razmišljanju in sodelovanju. Tudi na vsebino tega gradiva imamo vrsto pripomb, saj so nekateri predlogi za naše razmere nesprejemljivi. Ne glede na morda slabša povzemanja tekstov kolektivnih pogodb pa nam bo lahko samo v pomoč.

Sindikat Železarne

Delovna skupina sveta ZSJ na osnovi Zakona o podjetju, predloga Zakona o osnovnih pravicah iz delovnega razmerja, izhodiščnih osnov za prenovu sindikata, dosedanjih izkušenj pri izdelavi kolektivnih pogodb za delavce pri privatnih delodajalcih v državi in na osnovi tujih izkušenj predlaga

Načrt skupnih osnov za sklepanje kolektivnih pogodb

1. Osnovna določila

S kolektivno pogodbo, izhajajoč iz teh osnov, zakona in dosedanjih izkušenj pri sklepanju kolektivnih pogodb na nivoju SFRJ, se opredeljuje pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki so zaposleni v privatnih, pogodbenih ali mešanih podjetjih, v predstavništvih, v tujih podjetjih, diplomatskokonzularnih predstavništvih, v bankah ali drugih bančnih organizacijah in drugih oblikah sodelovanja

nja in skupnega poslovanja s tujimi osebam. Ta določila veljajo tudi za delavce, ki samostojno opravljajo delo, oziroma ustvarjajo dohodek z osebnim delom in s sredstvi občanov, v zadrugah in drugih oblikah združevanja dela in sredstev, oziroma civilno pravnih in fizičnih oseb — delodajalcev.

Kolektivne pogodbe v republikah, pokrajinah, mestih ali panogah sklepajo ustrezni organi sindikata in gospodarske zbornice oziroma drugega splošnega združenja delodajalcev.

Poleg teh splošnih kolektivnih pogodb, ki se sprejemajo na daljše časovno obdobje, se lahko sklepajo dopolnilne kolektivne pogodbe po posameznih dejavnostih oziroma po občinah. Te sklepa predstavnik ustreznih organov sindikata in gospodarske zbornice oziroma drugega splošnega združenja delodajalcev. Delodajalec in ustrezna organizacija sindikata v podjetju lahko skleneta še posebno kolektivno pogodbo, ki pa ne more postavljati slabših pogojev od tistih, ki so zapisani v republiški kolektivni pogodbi.

S kolektivno pogodbo se urejajo naslednja vprašanja:

— pogoji za postopek in sklepanje delovnega razmerja

— sprejem na delo in razporeditev delavcev na delo

— delovni čas in razpored delovnega časa

— nočno delo, delo preko polnega delovnega časa, delo na proste dni in državne praznike

— odmor, dopusti in druge odsotnosti z dela

— osebni dohodki, nadomestila osebnega dohodka, ostala nadomestila in nagrade

— zaščita pri delu

— izobraževanje delavcev

— informiranje delavcev

— soodločanje delavcev

— obveze in odgovornosti delavcev za izpolnjevanje delovnih obveznosti ter materialne odgovornosti delavcev

— prenehanje delovnega razmerja

— varstvo pravic delavcev

— zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev v okviru skupne porabe

— pravica sindikata v zvezi z uresničevanjem pravic delavcev

— oblikovanje arbitraže in postopek reševanja sporov med delavcem in delodajalcem

— svoboda stavke

— spremembe in dopolnitve kolektivnih pogodb

— prehodne in končne določbe

2. Sklepanje delovnega razmerja

V postopku sklepanja delovnega razmerja se razen pravic, predvidenih z zakonom, uporabljajo še določbe iz kolektivne pogodbe.

Pogodbe o sklepanju delovnega razmerja delavec praviloma podpisuje v prisotnosti sindikalnega funkcionarja, ki mu obvezno izroči še kolektivno pogodbo republike, pokrajine, mesta ali dejavnosti.

S kolektivno pogodbo se določa čas trajanja pripravniškega staža, način usposabljanja za samostojno delo, način in čas opravljanja strokovnega izpita in sestava komisije, kakor tudi višina osebnega dohodka delavca med pripravniškim stažem.

3. Pravice, obveznosti in odgovornosti delavca

Na osnovi zakona in kolektivne pogodbe ima delavec naslednje pravice:

— načrtovanje in koriščenje letnega dopusta

— ob odhodu delavca v JLA se delovno razmerje ne prekine, vse pravice in obveznosti obeh strani med tem časom mirujejo

— delodajalec je delavcu dolžan omogočiti opravljanje samoupravnih in delegatskih funkcij v breme stroškov poslovanja

— sindikat in ustrezeni organ gospodarske zbornice morate v šestih mesecih po sprejetju kolektivne pogodbe sprejeti akt o minimalnih pogojih varstva pri delu in zagotoviti osebna zaščitna sredstva, ki so potrebna v dejavnosti ali skupini, za katero sta odgovorna.

4. Osebni dohodki in nadomestila

Najnižji osebni dohodek za nekvalificiranega delavca se ugotavlja v republikah in pokrajinah na osnovi enotne metodologije, ki jo sprejme koordinacijski odbor za uveljavljanje družbenega dogovora o dohodku v SFRJ na osnovi minimalnih življenjskih stroškov.

Osnova za ugotavljanje višine najnižjega osebnega dohodka po dejavnosti je najnižji osebni dohodek na nivoju republike oziroma pokrajine, ki se korigira s količnikom sestavljenosti dela v ustrejni dejavnosti oziroma podskupini in gospodarstva na osnovi metodologije Zveznega zavoda za statistiko.

Pri določanju osebnega dohodka delavca je osnova najnižji osebni dohodek delavca dejavnosti (oziroma podskupine, gotovljen na predhodno naveden način) in količnik sestavljenosti dela po kvalifikacijah, skladno z metodologijo koordinacijskega odbora za uveljavljanje družbenega dogovora o dohodku SFRJ oziroma Zveznega zavoda za statistiko.

Tako ugotovljeni osebni dohodek se za vsako leto delovne dobe poveča za 0,5 % in korigira s količnikom težine pogojev dela, ki bodo sprejeti v družbenem dogovoru o dohodku ali v ustreznem aktu republike oziroma pokrajine.

S kolektivnimi pogodbami republik, pokrajin, občin in dejavnosti bo določena pravica delavca do dela osebnega dohodka na osnovi upravljanja iz dobička mešanega, privatnega podjetja ali delavnice.

Nekvalificiranemu delavcu, ki je starejši od 18 let, se po enem letu na delih za polkvalificiranega delavca priznajo vse pravice polkvalificiranega delavca. Polkvalificiranemu delavcu se po treh letih dela na delih za kvalificiranega delavca priznajo vse pravice kvalificiranega delavca. Kvalificiranemu delavcu, ki dela na delih visoko kvalificiranega delavca pet let, se priznajo vse pravice visoko kvalificiranega delavca.

Delavec ima pravico do zajamčenega osebnega dohodka v skladu z zakonom.

Delavec ima vse pravice do nadomestil iz osebnega dohodka skupne porabe in osebnih prejemkov v breme drugih stroškov poslovanja v skladu z zakonom, družbenim dogovorom in kolektivnimi pogodbami.

Osnova za kolektivne pogodbe je neto osebni dohodek. V kolektivnih pogodbah republik in pokrajin se določijo iste vrste davkov in prispevkov na neto osebne dohodke v družbenem in privatnem sektorju, vendar v skladu z družbenim dogovorom in dohodku v SFRJ. Stopnje, ki bodo določene v republikah in pokrajinah za družbeni sektor, bodo veljale tudi za tiste oblike organiziranja in lastništva, na katere se nanaša kolektivna pogodba. Pri tem je najprimernejše, da se določi maksimalni nivo zajemanja iz osebnega dohodka, ki velja tudi za družbeni sektor. S tem se bo zagotovil enak družbenoeconomski položaj delavcev.

V kolektivni pogodbi se določi oblikovanje sredstev za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev, kakor tudi način koriščenja teh sredstev.

Če delodajalec nagradjuje delavca po normi, mora imeti predpisane norme, s katerimi seznanijo delavca ob sklenitvi delovnega razmerja.

S kolektivno pogodbo se morajo predvideti tudi nadomestila učencem in študentom na proizvodnem delu v skladu z družbenim dogovorom o dohodku republike in zakonom.

ALTERNATIVA na 2. in 3. odstavku Najnižji osebni dohodek delavca za

Milan Kučan v razgovoru s komunisti slovenskih železarn in jeseniške občine

(Nadaljevanje s 1. strani)

pristajamo le na formulacije v smislu »mi si bomo prizadevali, da bo Jugoslavija takšna, ker v taki Jugoslaviji hočemo živeti«. Pri tem ne smemo imeti ambicij, da je naš pogled na skupno življenje nujno edino sprejemljiv tudi za druge. Tako seveda tudi nihče drug nima pravice, da bi nam vsiljeval svoj pogled kot edino sprejemljiv za nadaljnji razvoj Jugoslavije.

Igor Uršič predsednik KPO SOZD Slovenske železarn in član CK ZKJ, je dejal, da je slovensko suverenost moč utrjevati le v Jugoslaviji in to le na materialni osnovi. Železarji smo se nedvoumno opredelili za Evropo 1992 že pred leti, kar dokazuje tudi naš izvoz, v zadnjem času pa sodelujemo s firmo Mc Kinsey, ki naj bi nam povedala, kaj vse moramo še storiti v razvojno-tehnološkem smislu, da bi že leta 1995 ujeli razvoj, ki je v Evropi predviden že za leto 1992. Uršič je dejal, da se v slovenskih železarnah zavedamo, da se bodo po zaključeni analizi strokovnjakov firme Mc Kinsey pokazali problemi našega razvoja in tudi presežek delavcev, a bomo sami poiskali rešitve tega problema.

Ko so v razpravi Kučana vprašali o dveh koncepcijah razvoja jugoslovanske družbe, ki se v zadnjem času pojavljata, je dejal, da se je v nekaterih medijih celotna zadeva zredčila le na dve osebi: Kučan — Milošević. In če se je to nasprotje toliko koncentriralo le na dve osebi, je po njegovem mnenju boljše za slovenski narod, če se eden od obeh protagonistov umakne.

Vprašanja drugih udeležencev pogovora so se nanašala na sestop partije z oblasti in njeno funkcijo po prenovi, kako gledajo druge evropske partije na naše stanje, v kakšnem odnosu naj bi bila partija in sindikat, ali gre v odnosih med Srbijo in Slovenijo res le za različnost ali pa gre za reševanje lastnih težav v teh odnosih, kako je z razbremenitvijo gospodarstva, kakšni programi so predvideni za ustavev množičnih izstopov iz vrst ZK ter o pomenu in vlogi razvojno-raziskovalnega dela v naši družbi.

V popoldanskem času se je Milan Kučan zadržal na razgovoru z jeseniškimi komunisti. Sekretar OK ZKS Jesenice Igor Mežek je dejal, da so se osnovne organizacije ZK v jeseniški občini opredelile do programa prenove ZK, da se člani strinjajo z gradivom, da pa so bile razprave preveč pod vplivom dnevnih politik. Mlajši člani so bili radikalnejši, nekateri so menili, da bi bilo potrebno program dopolniti z operativnimi nalogami.

Aleksander Klinar je predstavil izredno zanimive rezultate raziskovalne naloge, ki so jo opravili člani sociološkega krožka. V raziskavi je bil del vprašanj namenjen tudi ZK in 86 % anketiranih učencev CSUI je izjavilo, da

ne želi vstopiti v članstvo ZKS, zanimivo pa je, da bi kar 77 % anketirancev sodelovalo pri iskanju rešitev problemov v naši družbi, da se kar 93 % vprašancev zanima za kulturno, politično in gospodarsko stanje na slovenskem ter da jih 63 % zahteva, da naj bo slovenska politika bolj samostojna. Razpravljalci je zaključili, da je dovolj prostora za ZK med mladimi; le-ta bi jih morala seznaniti s svojimi programi in usmeritvami na način, ki je mladim bolj blizu. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kako je s posredovanjem družbenih vrednot v naši družbi z uvajanjem političnega pluralizma, kaj s prevrednotenjem vrednot. Mladi s CSUI so predlagali, da bi se pred zaključkom šolskega leta organizirali okroglo mizo z delovnim naslovom Nemir mladih in ZK.

V nadaljnji razpravi so udeleženci postavili vprašanja o tem, kako zanimive programe Zveze komunistov uresničiti v slovenskem in jugoslovanskem prostoru, kako se vključiti v Evropo 1992 s takim tehnološkim zastankom, ali naj se uveljavlja v delovno ZK zgolj teritorialni princip, proizvodno-delovni pa zgolj kot akcijsko povezovanje in kako bomo dva koncepta razvoja oz. izhoda iz krize presegli do kongresa in kaj bo, če ne bo prišlo do sinteze do kongresa oz. na kongresu.

Skratka, vprašanj ni manjkalo tako v dopoldanskem kot v popoldanskem razgovoru z Milanom Kučanom, ki se je znova izkazal kot sogovornik, ki vlija upanje in postavlja zahtevo, da je določene probleme potrebno reševati najprej v lastnem okolju.

Mile Crnović

Seja delavskega sveta DSSS

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb je na 25. seji 24. maja pri pregledu sklepov ugotovil, da so realizirani oz. so v izvajanju.

Obraunal je poročila direktorjev o problematiki posameznih sektorjev in jih posredoval v nadaljnje reševanje poslovnemu odboru.

Obraunal in uskladi je pripombe SDS na predlog delitve sklada skupne porabe za leto 1989 in imel naslednje pripombe:

— delegati zahtevajo učinkovit nadzor nad porabo teh sredstev, zato morajo vsa društva in ostali koristniki o porabi poročati odboru za kadre in družbeni standard,

— delegati so bili mnenja, da se glede na sorazmerno majhno število koristnikov vlagajo prevelika sredstva v RC Kres,

— ponovno je bilo izpostavljeno vprašanje potrebnosti financiranja dejavnosti sindikata iz sklada skupne porabe poleg sredstev, ki se zbirajo s sindikalno članarino in nesorazmernim predlogom za posamezno sindikalno dejavnost (npr. kultura — šport 1:7).

Obraunal je predlog komisije za vrednotenje del in nalog Železarn Jesenice po posameznih sektorjih in sprejel kategorije k tistim delom in nalogam, za katere je bilo doseženo soglasje, medtem ko je tiste predloge komisije, s katerimi se ni strinjal, vrnil v ponovno presojo s tem, da direktorji sektorjev posredujejo komisiji dodatne utemeljitve.

Delavski svet zahteva tudi poročilo komisije o doslej izvršenih prevrednotenjih po sektorjih in v Železarni Jesenice.

Seznanil se je s poročilom o rezultatih poslovanja v prvem tromesečju. Na večino pripomb SDS so bila dana pojasnila na seji.

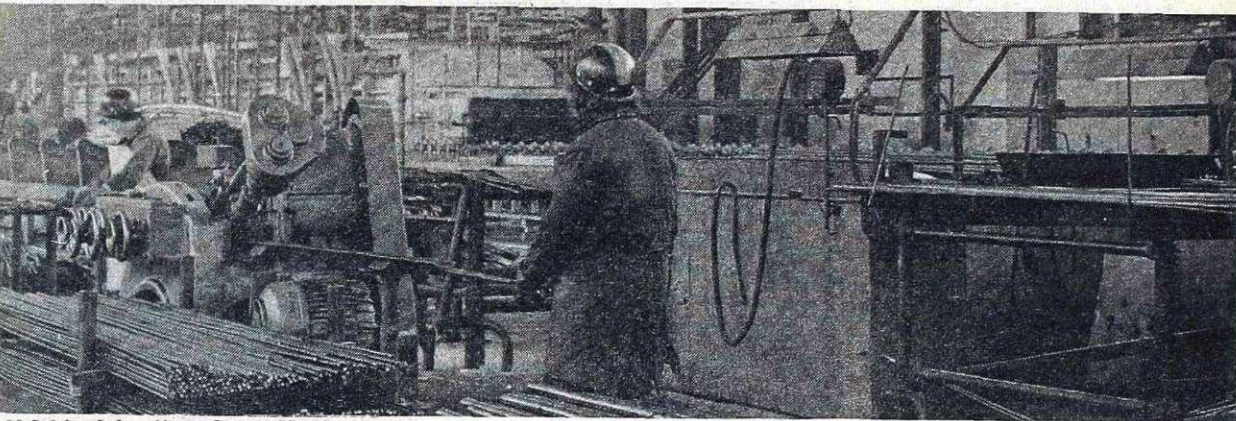
Seznanil se je s poročilom volilne komisije o rezultatih referenduma 25. aprila 1989 (SaS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe). Ugotovil je: od 819 delavcev jih je volilo 712 ali 86,9 %, ZA je glasovalo 574 delavcev ali 70,1 %, PROTI 122 delavcev ali 15 %, 16 glasovnic neveljavnih ali 1,9 %.

Imenoval je inventurne komisije za popis materiala in orodja v rabi. Inventure se bodo izvajale med letom.

Odobril je prenos osnovnega sredstva iz DS skupnih služb v TOZD Tehnične dejavnosti (betonski mešalec).

Na osnovi predloga direktorja SRR je odobril enkratno denarno nagrado po 600.000 din petim delavcem Valjarne debele pločevine.

EN

V Jeklovleku (foto: Irena Kučina)

normalni učinek v polnem delovnem času se za posamezne dejavnosti določa na osnovi relativnega odnosa izplačilnih čistih osebnih dohodkov teh dejavnosti.

Relativni odnos iz prvega odstavka pomeni, da se poprečni čisti osebni dohodek posamezne oziroma sorodne dejavnosti v občini (v skupnosti občin ali republiki), ki je izplačan v zadnjih treh letih, primerja z izplačili poprečnimi čistimi osebnimi dohodki v gospodarstvu republike.

Procentni izračun iz predhodnega odstavka se preračunava v absolutni odnos in uporablja kot podlaga za ugotavljanje osebnega dohodka kvalificiranega delavca. Pri preračunavanju absolutnih vrednosti najnižjega osebnega dohodka uporabljamo naslednje količnike:

1. za KV delavce — III. in IV. stopnja izobrazbe 1,0
2. za VKV delavce — V. stopnja izobrazbe 1,4
3. za delavce z višjo izobrazbo — VI. stopnja izobrazbe 1,6
4. za delavce z visoko izobrazbo — VII. stopnja izobrazbe 2,0
5. za specialiste in magistre 2,2
6. za doktorje znanosti 2,5
7. za polkvalificirane delavce — II. stopnja izobrazbe 0,8
8. za nekvalificirane delavce in z nižjo izobrazbo 0,7

Osební dohodek, ki je določen v smislu teh določil, se usklajuje mesečno. Za januar se upošteva podatek o poprečnem osebnem dohodku za november.

5. Izobraževanje

V kolektivni pogodbi se določajo pravice delavca do izobraževanja in dela in ob delu v skladu z zakonom in v breme sredstev podjetja oziroma delodajalca. Za ta sredstva je potrebno določiti način uporabe skladno z ustreznim programom.

6. Odgovornost za izvajanje delovnih obveznosti

Pri določanju odgovornosti za izvajanje delovnih obvez po kolektivni pogodbi se predvidevajo poleg pravic iz zakona, ki se nanašajo na subjekte v kolektivni pogodbi, še določila o izbiri disciplinske komisije. Pri vseh subjektih kolektivne

pogodbe (razen za delavnice) mora biti disciplinska komisija sestavljena iz predstavnikov sindikata, občine, iz predstavnikov delavcev, ki nimajo posebnih pooblastil, in predstavnikov ustanovitelja. Člani disciplinske komisije se izbirajo na naslednji način: delavci na svojem zboru izvolijo svojega predstavnika, sindikat določi svojega predstavnika na osnovi svojega pravilnika, ustanovitelj pa imenuje svojega predstavnika.

Za reševanje sporov iz delovnega razmerja pri delodajalcih, kjer se ne delujejo sveti in disciplinske komisije, se oblikuje arbitražna komisija. V tej komisiji so predstavniki osnovne oziroma občinske organizacije sindikata, predstavniki združenja samostojnih proizvajalcev, enega člana pa imenuje skupščina občine. Ta komisija odloča o pritožbi. Odločitev je izvršna. Stranka, ki ni zadovoljna, lahko sproži spor na sodišču.

7. Prenehanje delovnega razmerja Vzroki za prenehanje delovnega razmerja so določeni z zakonom. V teh primerih se mora delavcu vročiti odločba o prenehanju delovnega razmerja z obrazložitvijo in delovno knjižico. Določena pa morata biti odpovedni rok in pravice delavca v času odpovednega roka. Če delodajalec delavcu ne izda delovne knjižice iz kakršnegakoli razloga, delavcu delovne razmerje ni prekinjeno, dokler se mu ne vroči knjižice ali ne shrani pri odgovornih organih.

S kolektivno pogodbo je potrebno predvideti prenehanje delovnega razmerja delavca v primeru prenehanja izvajanja dejavnosti delodajalca.

Delavcu pri privatnem delodajalcu ne more prenehati delovno razmerje zaradi tehnoloških in drugih izpolnitvev, ki prispevajo k povečanju produktivnosti dela in večjemu ekonomskemu uspehu, dokler se ne zagotovi ena od pravic na osnovi dela:

- pravica do denarnega nadomestila najmanj v višini zamrznjenega osebnega dohodka, plačilo prispevka za pokojninsko-invalidsko zavarovanje in zdravstveno varstvo, dokler ne sklene delovnega razmerja;
- pravico do dokupa delovne dobe delavcu, ki mu manjka do upokojitve do 5 let;

— enkratno nadomestilo kot odpravnina v višini najmanj 24 poprečnih osebnih dohodkov delavca, ustvarjenega v tromesečju, ko delavec pridobi pravico do odpravnine, če delavec pisno izjavi, da želi prekiniti delovno razmerje in da s temi sredstvi rešuje svoje nadaljnje delovno angažiranje;

— v primeru prenehanja delovnega razmerja zaradi reševanja podjetja ali zmanjšanja obsega poslovanja se odpravnina izplača v višini najmanj šestih poprečnih mesečnih čistih osebnih dohodkov delavca v gospodarstvu republike, avtonomne pokrajine ali Jugoslavije v preteklem četrtletju;

— druge pravice v skladu z zakonom.

Če delavcu preneha delovno razmerje zaradi zmanjšanja obsega poslovanja, delodajalec ne sme v roku enega leta na ista ali podobna dela in naloge sprejeti drugih delavcev razen tistih, ki jih je odpustil.

8. Delovanje sindikata

S kolektivno pogodbo je treba predvideti, da mora delodajalec omogočiti delavcu pravico do svobodne sindikalne organiziranosti in aktivnosti v skladu s statutom sindikata kot tudi pravico sindikata, da omogoči zaščito delavcu.

Delodajalci sprejemajo kot partnerja za sklepanje kolektivnih pogodb Svet Zveze sindikatov Jugoslavije in organe in organizacije, ki jih on pooblašča. To so tudi partnerji pri pogajanjih v primerih kršenja kolektivne pogodbe.

9. Sodelovanje delavcev pri upravljanju

Poleg pravic, predvidenih z zakonom in kolektivno pogodbo, se lahko predvidi, da se v podjetjih s prek 30 zaposlenimi oblikuje delavski svet. V podjetjih z do 30 zaposlenimi zbor delavcev opravlja tudi funkcijo delavskega sveta.

Delavski svet ima svetovalno funkcijo in daje stališča o:

- kriterijih za izbor pri zaposlovanju;
- premeščanju in odpovedih;
- delovnem času (začetek, konec in dnevni odmor, skrajševanje ali podaljševanje delovnega časa);
- tehnološki ali delovni disciplini;
- varstvu pri delu;

— izplačilu, času in načinu izplačevanja osebnih dohodkov;

— razporeditvi sredstev skupne potrošnje;

— strokovnemu izpolnjevanju in izobraževanju delavcev;

— premijam in nagradam delavcem;

— kriterijih za vzpodbujanje in nagrajevanje inovativnega dela in

— višini norm in normativnih dela. Če delodajalec ne sprejme stališč delavskega sveta, je dolžan, da pred izvršitvijo odločitve obvesti delavski svet oziroma zbor in organizacijo sindikata o razlogih svoje odločitve.

10. Varstvo pravic delavcev

Pri zagotavljanju posameznih pravic iz delovnega razmerja ima delavec pravico zahtevati varstvo pred organi podjetja in pred pristojnim sodiščem, pred drugimi pristojnimi organi v skladu z zakonom in pred organi sindikata.

11. Informiranje delavcev

S kolektivno pogodbo se določi, da mora delodajalec obveščati zaposlene o uspešnosti poslovanja podjetja ali delavnice najmanj dvakrat letno in takrat, ko to zahteva sindikat.

Delavce mora informirati o načrtu razvoja, širitvi in uvajanju nove tehnologije, predvidenih spremembah obsega poslovanja in potrebnih spremembah strukture zaposlenih.

12. Stavka

Poleg svobode do stavke, ki je predvidena z ustavo in zakonom o kolektivnih pogodbah, se mora določiti:

- svobodo sindikata, da organizira stavko;

a) če delodajalec krši določbe veljavne kolektivne pogodbe;

b) če pogajanja niso zadovoljila delavcev in če se sporni predlogi sindikata niso mogli rešiti z arbitražo;

— lock-out, ki ga delodajalec lahko uporabi v primeru, če stavka ni organizirana in vodena v skladu z zakonom in pravili sindikata;

— pravice v času trajanja stavke:

a) delavci imajo vse pravice iz delovnega razmerja;

b) delavec ima pravico do nadomestila osebnega dohodka iz svobodno oblikova-

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarn

12. junija, Marin GABROVŠEK, poslovodni odbor, Bled, Ribenska cesta 8c, ☎ 78-157.

13. junija, Milan GARTNER, Livarna, Nomen 34.

14. junija, Jernej HOČEVAR, prodajni oddelek, Jesenice, Kejžarjeva 38, ☎ 82-118.

15. junija, Klemen HRIBAR, STK, Jesenice, Udarca 5, ☎ 83-901.

16. junija, Anton KELVIŠAR, Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16, ☎ 82-475.

17. junija, Vinko ROTAR, Transport, Jesenice, Cesta talcev 8a, ☎ 82-792.

16. junija, Sašo KAVČIČ, HVJ, Hrušica 176.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 12. 6.	Marko Sušnik	Vlado Repe
Torek — 13. 6.	Berti Krapež	Pavel Žmitek
Sreda — 14. 6.	Zvonko Medja	Pavel Zupan
Četrtek — 15. 6.	Stane Eržen	Anton Burja
Petek — 16. 6.	Karel Koblar	Anton Kavčič
Sobota — 17. 6.	Zdravko Smolej	Janez Vehar
Nedelja — 18. 6.	Božidar Černe	Dušan Šmid

Služba obratne ambulante

Od 12. do 17. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce od 13. do 14. ure.

V soboto, 17. junija, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Za borce: od 7. do 8. ure.

Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. stomat. Ljudmila Gasar.

V soboto, 17. junija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. stomat. Ljudmila Gasar.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

10. in 11. junija, Rifet JAŠAREVIČ, Kurirska 1a, ☎ doma 83-831, ☎ v službi 83-916.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

nih sredstev dela dobička, ki pripada delavcem.

Vse obveznosti iz osebnega dohodka v času trajanja stavke gredo v breme delodajalca.

13. Reševanje sporov iz delovnega razmerja

S kolektivno pogodbo se kot metoda reševanja sporov mora predvideti:

- pomirjanje;
- posredovanje in
- arbitraža (arbitraža interesov in arbitraža pravic).

Način oblikovanja in dela arbitraže se določi s kolektivno pogodbo.

S kolektivno pogodbo se predvidijo sankcije za primer, če delodajalec:

- vpliva na izbor delavskega sveta,
- preprečuje delo delavskega sveta, delegata in sindikata,
- ne informira delavskega sveta in
- ne izvršuje pravnomočnih odločitev sodišča.

14. Kontrola uporabe

Poleg z zakonom pooblaščenih organov tudi podpisniki kolektivne pogodbe in aneksov dvakrat letno nadzirajo uporabo kolektivne pogodbe.

15. Čas sklepanja kolektivne pogodbe

Kolektivne pogodbe se sklepajo za najmanj dve in največ pet let, aneksi k pogodb pa se sklepajo za najmanj eno leto.

Postopek za sprejem nove kolektivne pogodbe se prične tri mesece pred iztekom veljavnega dogovora in traja najdalj en mesec po prenehanju njegove veljavnosti.

16. Spremembe in dopolnitve kolektivnih pogodb

Spremembe in dopolnitve kolektivnih pogodb se izvajajo po istem postopku in na način kot njihov sprejem, z upoštevanjem skrajšanih rokov, ki so določeni v kolektivnih pogodbah.

Pobudo za spremembe in dopolnitve kolektivnega pogodbe lahko prične vsaka pogodbeni stran. Če se ne doseže soglasja o pričetku postopka za spremembe in dopolnitve ali če se ne doseže soglasja o predloženi spremembi in dopolnitvi, se sproži postopek med arbitražo.

Nekaj utrinkov z okrogle mize

Konec marca je bilo v jeseniški občini 461 iskalcev zaposlitve (med njimi 60 % mladih), pa tudi število zaposlenih se je v prvih treh mesecih zmanjšalo za 3,5 %. Stanje še ni pereče, a strah pred brezposelnostjo že zastruplja (onesnažuje) izražje. Pravih programov za rešitev tega problema (še) ni. Izjava To bomo s takimi in takimi programi rešili, bi bila neresna, je poudaril predsednik poslovnega odbora Boris Bregant na ponedeljkovi (5.6.1989) okrogli mizi o Kriterijih in merilih za ugotavljanje presežka delavcev. Organizator je bil delavski svet DSSS Železarne Jesenice.

Podatki in ocene — pri posameznih razpravljalcih izjemoma začinjene s kančkom humanizma — ne zvene prav nič sentimentalno. Izhodišča nove poslovne (podjetniške) filozofije; politike, strategije so že kar »nesramno« iztrežnjujoča: potrebno je najti odgovor na vprašanje, kako se prilagoditi okoliščinam, kako napraviti podjetje bolj uspešno, kako biti konkurenčen.

To, koliko prostora ostane v strokovnem delu za segment zaposlenih, če hoče biti konkurenčen, pokaže analiza. Bistveno ni pravna varnost, pravna zaščita, pravica do dela, sociala, temveč materialna podlaga. Važen je subjektiven odnos do dela: ne gre za to, ali je nekdo, ki je zaposlen, reven ali bogat, temveč za to, ali je sposoben ali ne. Gre za to, kako zaščititi delo, kako se znebiti slabih delavcev (in v tem smislu demonopolizirati delovno mesto), da bi jih nadomestili z dobrimi in sposobnimi, ki jih ponuja trg delovne sile. Pijančki in marginalci (ki ne za lelo ne za zaposlitev mogoče niti niso zainteresirani) za podjetje niso zanimivi. Odgovoriti bi morali na vprašanje, kaj je družbeno potrebno delo (v ekonomskem, ne v političnem smislu). Rešiti je treba ekonomijo. Odgovor si moramo izbrati sami: iti naprej z nizkim standardom ali standard povečati z večjo produktivnostjo.

Ocene kažejo, da je metalurgija preveč obremenjena s storitvenimi dejavnostmi in da bomo tudi osnovno dejavnost zmanjševali še bolj kot doslej. Pravih možnosti za nova delovna mesta v železarni ni. Krepi naj bi le dejavnosti, kjer je potrebna več znanja, nekatere deficitarne dejavnosti, ivajali inkubatorje (a to je povezano z vlaganji). Razvojnega dinarja, na katerega računamo vsi, je premalo, da bi vse to reševali. Pravzaprav (J. Poljšak) ni presežka vrednosti, da bi izpeljali kakšen program.

V Železarni Jesenice relativno zmanjšujemo število delavcev (hkrati povečujemo produktivnost) in ga bomo še zmanjševali. To delamo v blagih oblikah; zaenkrat nismo še nikogar odpustili kot presežek.

Sicer pa, gledano širše, se nekaj možnosti odpira ob gradnji karavanškega predora. Projekt Karavanke — od Jesenic do Kranja — naj bi (po ne-preverjenih ocenah) vključil okrog 700 ljudi. Za turizem pa ocene kažejo, da ne bo mogel več sprejemati toliko delavcev kot v preteklosti.

Okrogle mize so se udeležili: predstavniki RS ZSS, OS ZSS Jesenice, IO KOOS ŽJ, IO SOB Jesenice, strokovne službe SIS Jesenice in SIS za zaposlovanje Gorenjske, poslovnega odbora in posameznih služb v Železarni in drugi.

Dana je bila tudi pobuda, da bi sile za razreševanje presežkov združili v okviru regije (bodisi pri strokovni službi SIS za zaposlovanje bodisi pri gospodarski zbornici) in glede na različno kvalifikacijsko strukturo po občinah povečali mobilnost delavcev z različnimi organizacijskimi prijemi. Izražali naj bi podzaposlenost (z namenom odpraviti nezaposlenost med zaposlenimi — kar pa je problematično: podzaposlenost smo gojili 40 let, trg kot merilo pa ne funkcioniira), ugotovili naj bi socio-ekonomsko strukturo zaposlenih in pri odpravi podzaposlenosti upoštevali sindikalne kriterije.

No, tu je bilo slišati (podjetniški) pomislek, da bi z zaščito invalidov, samohranilk (če jih ne bi mogli obravnavati kot presežek) invalidnost in samohranilništvo še dodatno spodbujali in tako povečevali njihovo število (ljudje bi izkoristili vsako možnost, da bi obdržali delo). Toda tu so mednarodne konvencije, nek minimum kriterijev kot temelj civilizirane družbe (na zahodu delodajalec tudi sindikalnih aktivistov ne more postaviti pred vrata). Poseben problem pa predstavljajo mladi, izobraženi, sposobni, ki kot prvi iskalci zaposlitve pri nas nimajo nikakršnih pravic.

Kljub več ali manj akademski ravni razprave ni mogoče reči, da na okrogli mizi ni bilo ničesar dorečenega — vsaj na principelni ravni — okrog naslovne teme. Z znanjem, sposobnostjo, s svojim subjektivnim odnosom do dela si vsak posameznik zagotavlja materialno podlago za svojo ekonomsko, socialno in pravno varnost in s tem utrjuje svoj položaj v kolektivu in kolektiv sam. Določene kategorije delavcev so zaščitene z merili, ki jih pač priznava vsaka civilizirana družba.

A idealizirati stvari, kot je pokazala razprava okrog ocene uspešnosti (korekcijski kriterij), vseeno ne kaže. Kajti ljudje smo ljudje, krvavi pod kožo. Subjektivnega, vizuelnega odnosa (nekdo mi je všeč, drugi, ki misli drugače, mi ni, to pa vpliva na oceno), ki ga ima ocenjevalec do nekega delavca, ni mogoče odpraviti ali ga nadomestiti z nekimi objektivnimi merili. Treba bo zagotoviti polno odgovornost ocenjevalcev-vodij, ki morajo za svojo oceno priskrbeti argumente. Ocena mora biti pisna in delavcem na vpogled, tako da bo nanjo mogoče dati pritožbe.

Božidar Lakota

Več sklopov analiz

(Nadaljevanje s 1. strani)

trga) ter organizacijo proizvodnih procesov.

Najbolj kompleksen in najtežji del projekta pa so analize donosnosti, ker svetovalci iz Mc Kinseya zahtevajo popolnoma drugače pregrupirane podatke, kot pa jih imamo mi glede na tekočo zakonodajo. Pri teh analizah jih najbolj zanimajo učinki poslovanja samega in učinki kapitala posebej oziroma ločeno. Izhodišča za analize so poslovni rezultati, taki, kot smo jih dosegli; iz teh rezultatov so izvedene tudi analize uspešnosti posameznih programov.

Z analizami donosnosti imamo največ težav tudi zaradi težke primerjave s preteklimi obdobji, predvsem zaradi ogromne inflacije. Uporabljajo se deflatorji, tečaj marke pa ni zanesljivo merilo skozi obdobja, ker je bil občasno zelo podcenjen. Poleg tega so se v proučevanem obdobju večkrat menjali knjigovodski sistemi. Zaradi pogostih organizacijskih sprememb v Železarni pa imamo tudi težave s podatki na ERC. Tu so namreč podatki ob vsaki reorganizaciji drugače grupirani, odvisno od tega, kaj je bil subjekt — enkrat je to obrat, drugič spet tozd; enkrat je bila neka služba samostojna v delovni skupnosti, drugič smo jo razdelili v proizvodnjo, tretjič pa celo v različne proizvodne programe. Skratka, ko gre za primerjavo s preteklimi obdobji, moramo »rekonstruirati« preteklo stanje, to pa je zaradi izredno hitro spreminjajoč se zakonodaje in organizacijskih sprememb zelo težko. Za ilustracijo naj povemo, da so bili svetovalci Mc Kinseya zelo presenečeni nad tem, kolikokrat spreminjamo računovodske obdelave. V ZRN bodo sedaj prvič po 35 letih menjali računovodski sistem, pa še to zaradi prilagoditve Evropi 92. Vse skupaj jim je toliko bolj nerazumljivo, ker oni na analize gledajo z logičnega stališča, mi pa z zakonodaj-

nega (kar pomeni, da gledamo predvsem na to, ali je vse v skladu z zakoni).

Namen analiz donosnosti je delitev proizvodnih programov v SOZD Slovenske železarne, da bi v vsaki železarni dosegli čim večji dohodek in čim boljše zapolnjenost zmogljivosti. To pomeni, da bomo morali opustiti svoje nedonosne programe in delati tudi za druge železarne. Seveda bodo morale biti temu prilagojene tudi investicije.

Projekt Mc Kinseya je sedaj v fazi, ko so v našo železarno prišli strokovnjaki te svetovalne firme z različnih področij: za stroške, metalurgijo, marketing, vzdrževanje in so že sodelovali pri prestrukturiranju črne metalurgije v svetu. Tako so že začeli z intervjuji direktorjev tozdov in obratovodij ter z ogledi in primerjavami. Zahtevajo tudi veliko dodatnih podatkov in pojasnil, zato je velik problem, ko je vse to treba uskladiti z rednim delom.

Uradne ugotovitve in zaključek projekta bodo predvidoma v septembru, vendar je že sedaj jasno, da pomeni projekt Mc Kinseya tudi vključevanje Železarne Jesenice in Slovenskih železarn v gospodarsko reformo. Ob tem pričakujemo določene probleme z zakonodajo, vendar mislimo, da bo s prehodom na tržno gospodarjenje in podjetja tudi ta bolj fleksibilna, kajti sicer nekaterih ključnih usmeritev projekta Mc Kinseya ne bomo mogli niti sprejeti, še manj pa izvajati.

Naj se sliši za nas še tako nesprejemljivo, vendar bomo morali opustiti tudi miselnje, da se mora vse vrteti in da moramo delati vse, kar smo delali stoletja. Projekt ne priznava nobene tradicije, saj vse stvari gleda samo skozi lupo dolgoročne poslovne uspešnosti in donosnosti. Pomemben je samo dobiček — tega pa se nihče nikoli ni branil.

Lilijana Kos

Tehniška dediščina — bogastvo ali breme? (28)

Razstavljanje

Če smo že nek stroj, napravo ali objekt uspeli ustrezno zaščititi in obnoviti, potem je seveda najpomembnejša naloga, da ga tudi ustrezno prezentiramo oz. predstavimo javnosti. Te oblike so lahko različne, med najpomembnejše pa štejejo razstave in strokovne obdelave v strokovnem in drugem časopisu. Razstave so lahko stalne in občasne, glede na obseg gradiva ter prostorske in druge možnosti. Stalne razstave so pravzaprav najznačilnejši del muzejske dejavnosti. Te govorijo ne samo o nekem preteklem času, ampak izkazujejo »tudi usmerjenost in podjetnost muzeja, njegovo mesto v razvoju muzeološke prakse«. (Naravna in kulturna dediščina ter njeno varovanje v Sloveniji, Jože Humar, 1989).

Tehniški muzej železarne, katerega naloga je varovanje premične dediščine, je dosedaj uspel zbrati in razstaviti predvsem železarsko, pa tudi rudarsko, ogljarsko, gozdarsko in drugo dediščino. Kot taka je tudi razstavljena, saj lahko le kot celota govori o nekem načinu dela in življenja na področju »visoke« Gorenjske. Vendar ima razstavljanje v galerijskih prostorih veliko pomanjkljivost, to je, da so prostori premajhni za razstavljanje večjih naprav in predmetov. Muzej je ta problem reševal z izdelovanjem maket (plavžev, žičnic, graščin itd.) in jih tako z lahkoto vključil med razstavne predmete. Vendar je zaradi kopičenja ostalin v zadnjem času in prenehanja dejavnosti maketarske delavnice postal ta problem za muzej skoraj neresljiv. Bolj kot med muzealci so se med delavci porodile ideje, da bi morale odpisane naprave, ki so bile ovrednotene za tehniško dediščino, ostati tam, kjer so desetletja delovale; seveda obnovljene in ustrezno zaščitene. To velja predvsem za trenutno najbolj ogrožene naprave (že večkrat omenjene vodne turbine in druge energetske objekte na Javorniku, ozkotirno vleko tovarniškega transporta, Siemens-Martinovo peč in druge). Nekateri delavski sveti (npr.

TOZD Tehnične dejavnosti) so že sklenili rešiti problem odpisanih transportnih naprav in s tem dokazali, da reše-

vanje dediščine ni samo vprašanje muzejev, ampak tudi in predvsem lastnikov, to je posameznih obratov in tozdov (Železar, 25. maj 1989, str. 4, 2. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Tehnične dejavnosti).

Pojem razstavljanja tehniške dediščine tako dobi širši pomen, iz galerijskih dvoran pa se kulturni ambient širi v prvotno okolje, kjer ima predmet oz. naprava svoje prvotno mesto. »Vračanje« dediščine v prvotno okolje pomeni tudi bogatenje našega prostora v celo-

ti, predvsem spreminjanje in vzgajanje ljudi v spoštovanju in čuvanju narodovega bogastva in njegove preteklosti. Naj se še tako čudno sliši, vendar noben predmet, naprava ali stroj, vzlet iz njegovega »naravnega« okolja, ne izraža več svojega osnovnega poslanstva, služiti ljudem; pa naj bo to v času njegovega delovanja, ali pa kasneje kot razstavni predmet — muzealija. (se nadaljuje)

Tone Konobelj

Popravek: V zadnji številki je pri podpisu k fotografiji grajske skrinje prišlo do napake — »vaščanska« skrinja je pravilno »meščanska«. T.K.

Železarski globus

Argentina

V kraju Campana, 80 km od glavnega mesta Buenos Aires, je pričel obratovati nov obrat za proizvodnjo brezšivnih cevi. Njegova letna proizvodna zmogljivost je 500.000 ton brezšivnih cevi. Za izgradnjo tega obrata so porabili 610 mio dolarjev.

Indija

Najstarejšo indijsko železarno Burnpur, katere sedanja letna proizvodna zmogljivost je 1 mio ton surovega jekla, bodo modernizirali. Pri tem bodo tako s finančno kot tudi tehnično pomočjo sodelovale japonske železarske družbe. V to železarno bodo investirali 44,4 mio dolarjev. Modernizirana železarna Burnpur bo letno lahko proizvedla 2,15 mio ton surovega jekla.

Pregled sestankov SDS

Iz obrata Valjarna debele pločevine smo prejeli zapisnike SDS vodstvo + odprema, proga 1, adjustaža 1 in 2 ter OTOP; SDS proga 1 v zvezi z vrednostjo stanovanjskega (gradbenega) posojila in regresa pripominja, da je zaradi velike inflacije le-to v času izplačila veliko manj vredno kot pa tedaj, ko se določa njegova višina. Prav tako ugotavlja (v zvezi s poslovanjem v prvih treh mesecih), da se pozitivni finančni in fizični rezultati ne odražajo tudi v osebnih dohodkih, ki zaostajajo za načrtovanimi. Informativno so bili obveščeni tudi o pogodbenem delu, ki naj bi ga opravili delavci proge izven svojega rednega delovnega časa. Da bi realizirali dodatna naročila, bi bilo treba delati vsak drugi dan na nočni izmeni. Na sestanku SDS adjustaža 1 je bilo predlagano, naj bi zaradi hude vročine v poletnih mesecih v popoldanskem času na žerjavu št. 3 zaposlili še rezervnega žerjavovodja. Pregledati morajo tudi, koliko garderobnih omari imajo sedaj posamezni delavci, ker jih za nove delavce primanjkuje. Na sestanku SDS adjustaža 2 je bilo v zvezi z žerjavom št. 3 postavljeno vprašanje, zakaj se žerjavovodju tega žerjava ob sobotah in nedeljah, ko posluhuje peči v OTOP-u, ne prižiga ur za manjkajoče. Obratovodstvo bo primer proučilo in poskrbelo za odgovor. Tudi ta SDS je bila opozorjena, da za nove delavce primanjkuje garderobnih omari, ker si jih posamezniki prilaščajo tudi po več. SDS OTOP pa ugotavlja, da na istem delovnem mestu delajo delavci z različnimi odločbami in grupami. Problem bo rešil vodja OTOP-a.

Iz obrata Hladna valjarna Jesenice smo prejeli zapisnike delnega zbora, ki se ga je udeležilo 120 delavcev, posebej pa še zapisnike SDS žarilnica 1,2 in 3. Na delnem zboru je bilo v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjih sestankov opozorjeno na pomanjkanje vložka in remont škarij 3. Sanitarije bi morale biti čiste, ne glede

na pomanjkanje delavk. V zvezi s skladom skupne porabe menijo, da naj bi najprej zagotovili večji odstotek za osebna izplačila, nato pa naj bi šele poskrbeli za druge. Tudi stanovanjska posojila bi morala biti (glede na inflacijo) večja. Ugotovljeno je bilo tudi, da so v aprilu beležili nekoliko slabše rezultate kot sicer, predvsem zaradi pomanjkanja delavcev in vložka. Posebej opozarjajo tudi na druge interne probleme: težki pogoji dela, stari stroji, nekviliten vložek iz HVB, kar naj bi bilo tudi vzrok za reklamacije. Velik problem pa predstavljajo tudi osebni dohodki, posebno pri nižjih kategorijah, zaradi česar prihaja med delavci tudi do nezadovoljstva (kar pa, po njihovem mnenju, ni samo problem HVJ, temveč celotne železarne). Problem bi morali reševati v okviru Železarne in sindikata (»in to čimprej, da ne bo prepozno«, pravijo). Pod razno zahtevajo »čimprejšnje investicije v HVJ«. SDS žarilnica 1 predlaga, naj bi se za zvonaste in globinske peči izplačevalo — dokler niso urejene norme — poprečje hladne valjarne. Isto predlaga tudi SDS žarilnica 2, ki razen tega opozarja še na neko staro zahtevo izpred dveh let. Oglejmo si jo: »SDS (ki je končno dočkala odgovor obratovodja) glede faktorja za izračun skupinskih norm zahteva pismeni odgovor vodje OŠDC, kdaj, kako in kdo je že zahteval rešitev te problematike in do kdaj (predvidoma) se bo ta problem rešil. Opozarjamo, da smo rešitev zahtevali že na sestankih SDS 5. novembra 1987!«

Iz obrata Žičarna smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, žičarna I-1, I-2, II-1, II-2 in II-3, TPO, patentirnica 1,2 in 3, lužilnica, votličarna in adjustaža. Tudi Žičarna je v aprilu dosegla slabše rezultate kot običajno. SDS vodstvo obrata kot vzrok temu navaja neugodno strukturo pa tudi pomanjkanje naroči. Trend se po njihovi oceni nadaljuje tudi v maju in juniju. Zato bodo morali skupaj s Komercialno povečati napore za pridobitev ustreznih naročil. Na osnovi analize napak nameravajo uvesti označevanje vseh etiket s številkami žičarjen in adjusterjev. SDS žičarna I-2 vprašuje, kdaj bo dobila odgovor na vprašanje, ki ga je postavila na sestanku 22. aprila. SDS žičarna II-2 je od službe za varstvo pri delu dobila od-

govor glede delitve mleka v žičarni II, patentirnici in lužilnici, vendar nepopoln. Svoje mnenje mora namreč podati še (na osnovi analiz in meritev) zdravstvena služba. SDS TPO vprašuje, kdaj bodo dobili protikislinske delovne obleke za lansko (1988) leto. SDS patentirnica 1,2 in 3 omenjajo, da so v aprilu pri kvalitetnem asortimentu nekoliko zaostali za načrtom, to pa zaradi remonta na pocinkovalni liniji in zaradi prestatitve strojev za žične vrvi. SDS lužilnica v zvezi s proizvodnjo in kvaliteto problematiko v aprilu in poslovanjem v prvem tromesečju opozarja na nekviliten surovo žico, s katero, kot pravijo, ne morejo delati čudežev. Ugotavlja tudi, da še vedno ni dobila odgovorov na vprašanje pod točkami 1., 3., 4. in 5. s prejšnjega sestanka. Zahteva, da vodstvo čimprej posreduje pisne odgovore na vsa ta vprašanja. Pod točko razno pa naslavlja na vodstvo vzdrževanja in HVJ naslednji apel: »Vodstvu vzdrževanja ŽJ in HVJ predlagamo, da si ogleda zapisnik lužilnice od 9.2. (oboje podčrta SDS) pod točko 4 od šeste vrstice naprej, da ne bo potrebno pisati še enkrat isto.« SDS votličarna omenja, da porast porabe vlečnih vtičev ne izhaja samo iz Žičarne, pač pa je gre velik delež pripisati slabemu vložku v elektrodnom oddelku, delno pa tudi slabšemu vidia materialu. Člani SDS adjustaža pa menijo, da so v primerjavi z drugimi oddelki Žičarne prikrajšani pri osebnem dohodku. Razlika nastaja zaradi pretežno dopoldanskega dela in zaradi povečanega fizičnega dela, ker so stroji za rezanje iztrošeni in ker zanje ni rezervnih delov, norma pa je tudi težko dosegljiva. SDS zato predlaga, naj vodstvo obrata ponovno oceni možnost popravka tarifnih postavk. Zato daje to vprašanje ponovno v zapisnik. Glede kvalitetne problematike v aprilu pa meni, da je potrebno zaostri kontrolno izdelkov že na žičarskih strojih.

SDS vodstvo obrata Valjarna žice in profilov se pritožuje, da še ni prejela odgovora na vprašanje z dne 13. marca 1989 v zvezi z obstoječem občinskega Vzgojnoizobraževalnega zavoda. (se nadaljuje)

CSI — Božidar Lakota

Kovaško, tesarsko in rudarsko orodje na stalni razstavi

Mehovi v depojih muzeja

O problemih v družbenih dejavnostih

V javnosti krožijo novice, češ da je v družbenih dejavnostih v jeseniški občini dovolj denarja, le SIS-i tega denarja izvajalcem ne dajo. Resnica je seveda čisto drugačna in tisti, ki širi take novice, mora prevzeti tudi odgovornost za to.

Strokovna služba SIS občine Jesenice je že od konca lanskega leta opozarjala na težave, s katerimi se bodo v občini srečevali v letošnjem prvem polletju, predvsem zaradi lanskoletnih težav v gospodarstvu, ki so se in se še odražajo v financiranju družbenih dejavnosti.

Prilivi sredstev SIS družbenih dejavnosti po prispevnih stopnjah, ki so v povprečju višje kot lanskoletne za programe v občini, pa še zdaleč ne omogočajo nemotenega financiranja dejavnosti. Po štirih mesecih realno primanjkuje 37 % sredstev, podobno je tudi po petih mesecih. Ob skupaj zbranih 28,6 milijarde din v štirih mesecih bi za nemoteno financiranje za pokrivanje materialnih stroškov oziroma porabljenih sredstev in dohodkov oziroma usklajevali rast osebnih dohodkov potrebovali 42 milijard ali 14 milijard več. Novih, seveda.

Po treh mesecih letos so bili prihodki SIS družbenih dejavnosti v občini Jesenice za 77,8 % večji kot povprečni v letu 1988, po štirih mesecih so bili prihodki višji za 131,4 % v primerjavi z letom 1988, po petih mesecih pa so za 171,9 % večji kot povprečni lanske leto. Pri tem so po petih mesecih prihodki izobraževalne skupnosti v primerjavi z povprečjem lani večji za 175,6 %, zdravstvene za 173 % večji. Ob tem je po štirih mesecih znašala ocena rasti mase BOD 210 % v primerjavi s povprečjem lani in rast drobnoprodajnih cen 296,2 %. Že iz tega je jasno razvidno, da je sredstev veliko premalo, skupnosti pa jih takoj, ko jih dobijo na žiro račun, nakažejo izvajalcem, se pravi šolam, vrtcem, kulturnim ustanovam itd.

Prihodki v maju so bili za 10,7 % večji kot v aprilu oziroma za 248,6 % večji kot januarja letos.

31,9 % sredstev, zbranih v petih mesecih, se je zbralo v maju, 28,8 % v aprilu, 40 % sredstev pa v januarju, februarju in marcu.

Izmed 42 milijard zbranih sredstev je bilo 52 % sredstev zdravstvene skupnosti, 24 % sredstev izobraževalne skupnosti in 15 % sredstev skupnosti otroškega varstva. Sredstva ostalih skupnosti — kulturne, telesnokulturne, raziskovalne ter skupnosti socialnega skrbstva in skupnosti za zaposlovanje so znašale 10 % zbranih sredstev.

Največji problemi so tako v skupnosti otroškega varstva in skupnosti socialnega skrbstva ter telesnokulturni skupnosti, kjer je dotok sredstev v primerjavi z drugimi pomembno slabši, s težavami pa se zaradi divjanja inflacije ter nezadostnih sredstev, ki jih od SIS-a ne dobijo tudi zaradi zamika vplačila prispevkov, srečujejo tudi drugod.

V zdravstvu pa financiranje že od novembra 1987 poteka po vrstnem redu, saj je od tedaj blokiran žiro račun SIS-a in izvajalci prejema sredstva z najmanj enomesečno zamudo. Zato so prisiljeni najemati posojila, drugod, kjer teh še niso našli, pa zagotavljajo kolikor toliko usklajevalno rast osebnih dohodkov predvsem z zamenjavanjem obnove in nabavljanjem le najnujnejšega. Vse to bo povzročalo večje težave v prihodnje.

Strokovna služba SIS redno — vsak mesec — obvešča Izvršni svet Skupščine občine Jesenice o prilivih sredstev

ter problematiki, ki se poraja na področju družbenih dejavnosti v občini Jesenice. Stalno pa o tem obvešča tudi direktorje izvajalskih organizacij na področju družbenih dejavnosti. Zato je razmislek o dvigu prispevnih stopenj za financiranje programov družbenih dejavnosti v občini Jesenice na mestu. Tako bi se izognili drastičnim krčenjem programov in predvsem problemom na področju nagajevanja.

Seveda bo možno na zvišanje stopenj, skupaj z odgovornimi delavci v občini, predvsem v sindikatih, računati šele v drugi polovici letošnjega leta, ko naj bi predvidoma nehal veljati zvezni interventni zakon, ki omejuje prihodke SIS. Ta zakon je zelo restriktiven, saj je primerljiva osnova iz leta 1988 zelo nizka. V skladu s tem zakonom so v občini Jesenice po petih mesecih realizirali 90 % sredstev, ki jih lahko zberejo v šestih mesecih. Če se izhodišča interventnega zakona ne bodo spremenila, se bodo še pred polletjem srečali s presežki, to pa bo že tako resno situacijo pri financiranju še dodatno zaostri- lo.

RK

Groza me je, zato protestiram

2 P in 2 K = Priština in Peking, Kosovo in Kitajska, imena ki vzbujajo protest in ogorčenje.

Ko v imenu zaštite starosti ubijajo mladost, tudi nam ne bo dano ostareti. Kdo drug, če ne mladi, pa nam bodo to starost, dostojanstvo in vedro, tudi omogočali? Kje sta tu razsodnost in izkušnje?

Ko v imenu neke ideje prepovedujejo misliti po svoje, ko v imenu ohranitve tudi slabe prakse (ne le dobre) padajo žrtve, ki jih nobeno zgodovinsko pričevanje in opravičevanje ne bo obudilo in zbrisalo, se lahko vprašamo:

Kaj bomo storili? Kaj bomo odgovorili tej naši mladi generaciji, tu, na Jesenicah, v Sloveniji in Jugoslaviji, ki odrasča v včasih tako svinčenem času umiranja velike ideje in rojevanja nečesa novega? Kako jim pojasniti, da umirajo njihovi vrstniki, ki so želeli, ne le zase, tudi za druge, Svobodo in Demokracijo.

In dokler bomo odrasli, malo manj ostareli in izkušeni, nemo stali ob strani in gledali, kako ubijajo našo včerajšnjo mladost in jutrišnjo starost ter prihodnost, dokler ne bomo vstali v obrambo CLOVEKA, tudi tistega, ki je drugačen, ki drugače misli, bomo vedno manj ljudje in vedno bolj lutke. Dokler pa lahko delamo in mislimo, to tudi dokažimo. Z jasnim protestom, da se s takim načinom reševanja družbenih problemov, ko tanki in puške zamenjajo dialog, pogovor, ne strinjamo in se nikoli ne bomo.

R.K.

Odprto pismo Izvršnemu svetu Skupščine občine Jesenice

Kot ravnatelj Osnovne šole Polde Strazišar na Jesenicah sem se odločil, da napišem to pismo.

Problematika osnovne šole s prilagojenim programom, v katero hodijo učenci z lažjimi duševnimi motnjami iz cele občine, tudi sicer niti na Jesenicah niti v slovenskem prostoru ni neznana. Ob pregledu dokumentacije sem našel kar 41 kritičnih prispevkov, objavljenih v Delu, Dnevniku, Gorenjskem glasu, glasilu Železaru, na radiu Ljubljana in na radiu Jesenice. Verjetno pa vse niti ni dokumentirano. Naslovi so bili v stilu shriljk kot npr. Jeseniška šola nima primerne kuhinje niti ustreznih učilnic, Brez milosti za prizadete otroke, Šola med tovarnjaki, Podgane napadla šola, Obup na meji bolečin, Ščurki so lazili po šoli, Kilometer do telovadnice, Obljuba o šoli pozabljena. Kaj dosti vsi ti kritični prispevki niso pomagali. Včasih je tak prispevek naletel celo na odpor odgovornih, češ ali mislite izsiliti boljše pogoje s tako alarmantnimi članki.

V dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih načrtih občine Jesenice se vse

od leta 1975 pojavlja ureditev pogojev in pridobitev novih prostorov. Že dva ravnatelja sta med tem časom odšla in oba sta bila dovolj agresivna in prepričljiva, pa nič.

30. aprila 1986 je sanitarna inšpekcija za Gorenjsko izdala odločbo, v kateri ugotavlja, da so pogoji za delo na šoli nemogoči. Higijensko neustreznosti in premajhni so prostori za pripravo hrane, manjkajo specializirane učilnice, šola je brez telovadnice, brez kakršnihkoli zunanjih površin in igrišča. Šola je tik ob glavni cesti, nasproti glavnega vhoda v Železarno. Studija o meritvi hrupa je pokazala, da je v učilnicah, mimo katerih teče ves promet, hrup tako močan, da ogroža zdravje otrok. Rok za odpravo vseh naštetih pomanjkljivosti je 1. september 1989.

K pisanju tega pisma me je vzpodbudil tudi odgovor na delegatsko vprašanje, ki ga je postavila konferenca delegacij Vzgojnoizobraževalnega zavoda Jesenice v zboru združenega dela občine Jesenice 25. aprila letos. Uprava inšpekcijskih služb za Gorenjsko je posredovala naslednji odgovor:

»Sanitarna inšpekcija UISG je dne 30.4.1986 pod št. 53J-20/84-06/3 osnovni šoli Polde Strazišar Jesenice izdala odločbo, s katero je bilo šoli naloženo, da je zaradi slabega higijenskega stanja na šoli le-ta dolžna do 1.9.1989 izvesti popolno adaptacijo obstoječih prostorov in prostorsko širitev šole. Sanitarna inšpekcija bo vztrajala na realizaciji ureditvene odločbe, ker dejansko higijensko stanje na šoli ne dopušča popuščanja.

Ker ustanovitelj Skupščina občine Jesenice ugotavlja, da do roka iz odločbe ne bo zbranih ustreznih finančnih sredstev za realizacijo odločbe, lahko sanitarna inšpekcija podaljša rok za odpravo pomanjkljivosti, če bodo s strani šole posredovani sanitarni inšpekcijski opravičljivi razlogi za podaljšanje roka, s strani ustanovitelja pa določena lokacija za novo šolo ter pridobljeni vsaj osnutki izvedbenih projektov.

V kolikor s strani vodstva šole in ustanovitelja ne bo ukinjeno ničesar, bo uveden postopek pri sodniku za prekrške zoper vodstvo šole zaradi neizvrševanja odločbe sanitarne inšpekcije.

Stališče inšpekcijskih služb je korektno. Prav je, da se enkrat ob tem primeru reče bobu bob, prav je, da se uvede postopek pri sodniku za prekrške zoper ravnatelja. Mogoče pa je rešitev v tem, da bi učence, učitelje, ravnatelja zaprli in s tem spet za nekaj časa odložili rešitev problematike.

Osebnim menim, da je vodstvo šole storilo vse, da bi se pogoji dokončno uredili. Uporabili smo vsa legalna pota v skupščini občine, v izobraževalni skupnosti, v družbenopolitičnih organizacijah. Po 8. členu in 120. členu zakona o osnovni šoli je občina ustanovitelj šole in mora zagotavljati pogoje za normalno delo.

Ugotoviti moram, da v občini odnos do motenosti in prizadetosti še zdaleč ni ustrezen. Če imamo v Sloveniji izredno tankočuten in human odnos do prizadetosti, motenosti, takih in drugačnih invalidnosti, potem za jeseniško občino to ne velja. V delavnicah za delo pod posebnimi pogoji, ki so poleg učencev tudi sestavni del šole, dela 21 duševno prizadetih odraslih oseb. Prostor so v bivši ledarni pri hokejskem igrišču. V prostore več kot pol leta ne posije sonce. Pa še za te prostore gre največja zasluga aktivnosti članov Društva za pomoč duševno prizadetim. Tako slabih pogojev za delo, kot jih ima naša šola, nikjer v Sloveniji nisem videl. Če imamo do izobraževanja in usposabljanja teh oseb zgolj pragmatičen odnos, potem ostane to sivina. Nekaj, kar sicer mora biti, ker pa nima kakšne posebno velike koristi za družbo, je skrb za to področje manjša. Otroci in starši so porinjani na rob, oropani možnosti za čim bolj normalno vključitev v življenje.

Starši izgubijo zaupanje v humanost. Ob odločitvi, da se bo otrok šolal na tej šoli, ostanejo nemi, prizadeti, večkrat s solzami v očeh. Takoj ob obisku naše šole dobijo občutek, da smo drugorazredna šola, da je to zgolj azil za njihovega otroka in nikakor ne večja skrb družbe za normalno vključitev motenega otroka v življenje.

To sivino in odrinjenost teh otrok kažemo v jeseniški občini že od same ustanovitve te šole. Prostor so bili v Kosovi graščini, hladni in temni stavbi, brez zunanjih površin. Danes je v tej stavbi muzej. Šola je gostovala s posameznimi oddelki po drugih šolah in stavbah. Kasneje se je preselila v ta objekt, o katerem pišem, ki pa že od samega začetka ni bil primeren, predvsem pa za izvajanje vzgojnoizobraževalne dejavnosti manjkajo dodatni prostori (telovadnica, delavnice, kuhinja, jedilnica).

Toliko idej, dokumentacij, idejnih načrtov, analiz, glavnih načrtov, takšnih in drugačnih komisij, kot jih je bilo zaradi razreševanja pogojev te šole, verjetno ni bilo niti za Cankarjev dom niti za Karavanski predor. Naj nekaj teh veleumov naštejemo:

— Prizidek pri osnovni šoli Tone Čufar (izdelana je bila vsa dokumentacija in vsi načrti).

— Novogradnja na Šrančevem travniku pri bolnici (montažna gradnja, ponudba Marles).

— Idejni načrti za prenovo gimnazije, v kolikor bi uspel tretji samoprispevek.

— Prenova delavskega doma pri Jeleni in povezava s šolo (idejni načrti izdelani).

— Lokacija za pekarno Vidic (novogradnja in rušenje dveh objektov).

— Lokacija ob ambulanti Železarnice Jesenice.

— Lokacija na prostoru bivšega letnega gledališča na Ukovi.

— Odkup interneta Železarskega izobraževalnega centra (Železarna Jesenice je ponudbo izdelala za odkup ali najem nimo že v januarju). V občini ugotavljajo, da ni sredstev niti za odkup niti za preureditev.

— Zasnova, že enkrat zavržena varianta, je preselitev v stare prostore osnovne šole na Koroški Beli. S tem bi imeli izmenški pouk na šoli Karavanskih kurirjev NOB in tudi naša šola bi morala preiti na dvozmenski pouk.

Od idej krava še ni crknila. Ob toliko idejah je prostor še za kakšno. Ideje so najcenejše. Vsaka pa vsaj za pol leta odloži ureditev pogojev.

Ko že pišem to pismo in ga naslavljam na Izvršni svet občine in s tem posredno packam po tem izvršnem svetu, je prav, da povem, kaj je bilo v njihovem mandatu narejenega za področje vzgoje in izobraževanja:

— Da se zmanjšuje program in znižuje standard na tem področju zaradi situacije v družbi, mi je razumljivo. Tako kot v občini Jesenice pa v zadnjih štirih letih prav gotovo nikjer v Sloveniji niso zmanjšali programov in vzgoji in izobraževanju.

Utemeljitev: — Zgradili nismo nobenega kvadratnega metra ne šolskega ne vzgojnoizobraževalnega prostora.

— Dve šoli sta zaradi pomanjkanja prostora prešli na dvozmenski pouk.

— Razen sredstev združene amortizacije nismo vlagali nobenih sredstev v vzdrževanje objektov. Še ta sredstva smo lahko koristili ob koncu leta, ko jih je inflacija razvrednotila.

— Podobno odločbo kot šola s prilagojenim programom ima s strani sanitarne inšpekcije tudi osnovna šola Prežihov Voranc zaradi dotrajanih oken.

— Število otrok v VVO Jesenice se je v tem šolskem letu 1988/89 zmanjšalo za okrog 150.

— V zadnjih osmih letih se je število učencev v osnovnih šolah povečalo za 900. Prispevna stopnja pa se je zmanjšala s 6,09 % v letu 1980 na 4,92 % v letu 1989.

— Po vključitvi učencev v celodnevno osnovno šolo smo bili na drugem mestu v Sloveniji, 1. septembra pa ne bomo imeli nobenega oddelka COŠ več. Ob tej ukinitvi 1.000 učencev ne bo več prejelo šolskega obroka.

— Primerjalni podatki za nekaj let nazaj nam kažejo, da je bil neto osebni dohodek na delavca v gospodarstvu v jeseniški občini v primerjavi s Slovenijo:

— leta 1979 na 9. mestu, v izobraževanju na 10. mestu

— leta 1987 na 32. mestu, v izobraževanju na 46. mestu

— leta 1988 na 33. mestu, v izobraževanju na 60. mestu.

Do konca svojega mandata imate priložnost, da nas spravite na zadnje, 64. mesto!

Nekaj replik:

— Novinar Šubic je pred kratkim zapisal v Dnevniku, da ga je klical razburjen občan na dopisništvo in ogorčeno sporočil, da so na občini kupili Renault 21. Zraven pa je v občini toliko drugih problemov. Novinar zaključuje: »Morda je prav zato zdaj obnavljanje voznega parka sicer povsem upravičeno, a času in dogodkom v občini neprimerno. To bodo pač morali oceniti na občini sami, kot bodo hkrati morali rešiti nekaj zagotovov akutnih problemov — od posebne osnovne šole do Iskre na Blejski Dobravi.«

— 27. aprila ob 6.45 je bila na radiu Ljubljana ob čestitki za praznik še želja, da bi kdo imel posluš tudi za šolo na Jesenicah.

— Medtem, ko je izvršni svet občine Jesenice v svojem mandatu prejel dve turistični bodeči neži, je osnovna šola Gorenjskega odreda Zirovnica prejela pred nekaj dnevi turistični nagelj. V 14-letnem delovanju kot COŠ je prejela republiško žagarjevo priznanje in najvišje priznanje v občini, priznanje 1. avgust. Brez razprav in diskusij o smotnosti ukinitve pa bo s 1. septembrom postala poldnevna šola. Žal ni bilo nikogar, ki bi drugače razmišljal.

— V tem mandatu izvršnega sveta je propadel tretji referendum za samoprispevek.

— V zboru združenega dela občine Jesenice sta bila zavrnjena dva predloga izvršnega sveta za uvedbo ukrepa družbenega varstva.

— Slabe perspektive ima vzgoja in izobraževanje v jeseniški občini, če 14 let razrešujemo prostorski problem majhne šole s 70 učenci in še slabše razmišljanje o skupni organizaciji zimске olimpiade, če se je bomo lotevali tako.

— V petek, 26. maja, je bil na Jesenicah dobrotnik Ivan Kramberger. Žal mi je, da ga nisem prosil za pomoč.

— In za konec tega pisma naprošam bralce, da se vi odgovornim v naši občini poveste, da res nismo bogata družba, smo pa humana in to nas kljub revščini dela bogate.

Anton Dežman
ravnatelj OŠ Polde Strazišar
Jesenice

Bla, bla....

Ste kdaj pomislili, da so v tej naši družbi, ki ima v ustih toliko besed za otroke, starejše, tisti v pokoji, veliko bolj zaščiteni kot mladi? Ne gre za to, da bi odrekli spoštovanje starejšim in družbeni skrbni zanje (nenazadnje bomo tudi mi mlajši morda nekoč dočakali starost). Toda, če ne bomo danes poskrbeli veliko boljše (v konkretnem materialnem smislu, s celovito akcijo) za družino in predvsem otroke — od vrtcev do fakultete — jutri za vse nas ne bo prihodnosti. Ne bo zadosti mladih, ki bodo lahko ustvarjali za življenje in preživetje.

Število upokojujencev se hitro povečuje, istočasno pa (bolj kot to področje) z državnimi posegi

Pa smo dočakali. V Uradnem listu Slovenije z dne 2. junija 1989 je objavljen odlok o lokacij-skem načrtu za avtocesto predor Karavanke — Bregana odsek Hrušica — Vrba. Do prometa po tej avtocesti pa bo še dolgo, nekaj deset mesecev. Upajamo, da kdo ne bo prejel še kakšnega občinskega odlikovanja za to?

Jesenice v juniju (foto: Silvo Kokalj)

Na podlagi 5. člena Pravilnika o podeljevanju inovatorskih nagrad in priznanj občine Jesenice in sklepa samoupravnih organov skupščine Raziskovalne skupnosti Jesenice

objavljamo razpis nagrad in priznanj občine Jesenice za dosežke na področju inovacijske in razvojno-raziskovalne dejavnosti za leto 1989

Nagrade in priznanja se podeljujejo:

1. Novatorjem množične inventivne dejavnosti za inovacijske dosežke (to so: izumi, modeli, vzorci, tehnične in druge izboljšave, koristni predlogi itd.)

2. Razvojnim, strokovnovodstvenim in vodstvenim delavcem za pomembne dosežke pri razvijanju in uvajanju novih izdelkov, novih tehnologij, nove opreme in napredne organizacije v proizvodnjo in poslovanje.

3. Raziskovalcem za pomembnejša raziskovalna dela v okviru ali za potrebe organizacij združenega dela občine Jesenice ali za potrebe občine ali mesta kot družbenopolitične skupnosti.

4. Učencem srednjih in osnovnih šol občine Jesenice ter ostali mladini v občini Jesenice, ki je organizirana v šolski ali izvenšolski dejavnosti, družbenih dejavnostih in tehnični kulturi.

Prijave lahko posredujejo posamezniki, skupine, organizacije združenega dela in drugi, ki so opravili raziskovalna dela in inovacije za potrebe organizacij združenega dela občine Jesenice ali za potrebe občine kot družbenopolitične skupnosti.

Prijava naj vsebuje:

— osebne in splošne podatke avtorja,
— zadovoljivo dokumentacijo predloga (risbe, načrti, fotokopije, opis elaborata in podobno),
— podatke za ocenjevanje predloga (gospodarska korist ali rezultat raziskovalnega dela, uporabnost, izvirnost, pogoji nastanka) in
— število realiziranih predlogov v praksi (prijavitelji pod številko 2).

Prijave sprejemamo do 15. julija na naslov:

Raziskovalna skupnost občine Jesenice, Titova 65, p.p. 21.

Androginitet kot obogatitev večdimenzionalnosti umetnika

S krajšim glasbenim programom, ki ga bodo izvajali učenci jeseniške glasbene šole, bodo jutri, v petek, 9. junija, ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice odprli razstavo slik akademske slikarke Brigite Požegar — Mulej, svobodne ustvarjalke, ki živi v Radovljici.

Slikarka je bila rojena leta 1955 v Mariboru. Leta 1979 je diplomirala na oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti, leta 1981 pa se na oddelku za slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je dve leti kasneje končala še slikarsko specialko pri profesorju Gustavu Gramušu. Za svoje slikarske dosežke je na Akademiji prejela študentsko Prešernovo nagrado. Samostojno ali skupinsko veliko razstavlja po Jugoslaviji in v Avstriji. Zanimivo mnenje in oceno o njenih likovnih sporičilih je napisala dr. Ana Rojnik — Lovrin, ki navaja:

»Sodobne in pretekle kulture od renesanse dalje, govorjene skozi umetniške stvaritve, niso več obogatene s človeško podobno z znaki androginitet v javnosti, ki bi bili čitljivi vsem, v igri prehajanja moškega v žensko ne glede na telesni spol. Pokazatelj telesnosti so le pogojno znaki čustvene, duševne in duhovne spolnosti in občutenja spo-

la. Le-to se izraža v emotivnih željah in duhovnih potencialih, ki zaobjemajo ženskost in moškost, materinstvo, starševstvo, istovrstno seksualnost, ki alternira s heteroseksualnostjo. Androginitet je v umetniških stvaritvah sodobnikov mnogo redkejša, ostaja ocenjevalcem tudi prikrita, neslutena podoba iz davne preteklosti, a še vedno darovitost posameznih ustvarjalcev, ki tudi sebe tako čutijo, doživljajo v obeh spolih.

V likovnosti je slikarka takih podob človeka, doživetih in življenjskih vizijah in trajnem hrepenenju, Brigita Požegar — Mulej, ki se je v istovetnem doživljanju v preteklosti naslonila na umetniško čutenje Thomasa Manna, na njegovo stvaritev Smrt v Benetkah. V izrazito pevni, prepleti podobni Tadzia, androgonega dečka, je oblikovala ciklus risb in platen.

Iz dobe pred drugo svetovno vojno najdemo v pesništvu tako podoben umetnika v Alojzu Gradniku. Njegova izra-

zita androginitet se kaže v njegovem načinu utesnjenega življenja, kar zadeva eros na relaciji tanatos, usoda. Sebe, moškega, je intenzivneje čutil kot žensko. Več pesmi je zasnoval iz ženskega čutenja in te so tudi bolj doživljene, usodnejše. Kolikor bolj velika je bila njegova nezmožnost doživeti resnično čutenje, izraženo v resničnem odnosu, toliko večja je aktualnost njegovih pesmi, nastalih iz sublimacije odnosa eros — tanatos.

Sodobna umetnost androginitet nosilec ostaja skoraj neodkrita, zaradi dominancie patriarhalne kulture in njene enostranskosti. Zato ni odkrila izročila danosti nekdanjih, arhaičnih kultur, ki so priznavale istodobnost obeh spolov v enem človeku, o čemer pričajo, na primer, še v današnjem času ohranjeni ljudski in obredni plesi v Afriki in na evropskem ozemlju zapisi staroveškega Rima.

Razstava slik akademske slikarke Brigite Požegar — Mulej bo v razstavnem salonu DOLIK na ogled do vključno 21. junija. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelje, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Na predstavo Queneaujevih Vaj v slogu

Ob zaključku šolskega leta smo dijaki dramskega krožka na CSUI pripravili stilistične variacije na isto temo, ki karikirano sledijo povedni razlikosti. Upamo, da nam je vsaj približno uspelo povedati tisto, kar skuša prikazati tudi avtor Raymond Queneau in kar je odlično uspelo prevodom Aleša Bergerja!

Zabave torej ne bi smelo primanjkovati!

Predstavo si lahko ogledate v petek, 9. junija, ob 19.30 v C'edališču Tone Čufar.

Partizanski dom Vodiška planina na Jelovici vabi

Letos se je izjemoma upravni odbor Partizanskega doma Vodiška planina na Jelovici pri Občinskem odboru ZZB NOV Radovljica odločil, da bo ta počitniški objekt odprt vsak konec tedna, ob sobotah in nedeljah, do 15. junija, ko bo začel redno obratovati za stalne goste in skupine.

Cepprav je ta privlačna planinska postojanka na nadmorski višini 1.118 m, je lahko dostopna po dobri gozdni cesti, 24 km iz Radovljice. V domu je gostom na voljo poleg domače hrane in streže ter prijaznega osebja tudi televizija in telefon. Dom bo sprejemal na oddih 10-dnevne izmene gostov; poleg članov ZZB in njihovih sorodnikov tudi druge ljubitelje gorske tišine, dobrega zraka in lepih sprehodov, ki so še posebej priporočljivi srčnim bolnikom.

Vse informacije dobite tudi na Občinskem odboru ZZB NOV Radovljica (☎ 74-906).

Prvi samostojni koncert plesnega orkestra

Tako kot pred več kot petintridesetimi leti, tako je tudi na prvem samostojnem koncertu v nedeljo, 4. junija, pred dvema letoma obnovljeni plesni orkester jeseniških železarjev svoj program začel z Glenn Millerjevo skladbo Serenada v mesečini in tako kot takrat je tudi tokrat orkestru dirigiral Franc Košir. Kot gost je sodeloval pevec Alfi Nipič, program pa je dopolnil še sekstet Domna Jeraša.

Plesni orkester, ki deluje v okviru Pihalnega orkestra jeseniških železarjev, se je občinstvu prvič po obnovitvi predstavil na novoletnem koncertu pihalnega orkestra decembra 1987, nekajkrat pa je s krajšimi programi sodeloval tudi na nekaterih priložnostnih prireditvah. Ob dokajšnji obremenjenosti članov pihalnega orkestra z vajami in številnimi nastopi, le-ti pa razen treh sestavlja jo tudi plesni orkester, smo si le težko zamišljali, da bo orkester, razen krajših priložnostnih nastopov, zmožen pripraviti tudi celovečerni koncert, kajti poleg dveh tedenskih godbenih vaj člane plesnega orkestra obvezuje še tretja vaja, pa nastopi v eni in drugi zasedbi, da o rednem delu in drugih obveznostih ne govorimo. Pa vendarle so presenetili vse; iz prvih štirih melodij se jih je v slabih dveh letih nabralo kar petindvajset in kakor pravijo sami to še ni konec. Ohranili so tudi železni repertoar or-

kestra izpred petintrideset in več let in dodali nekaj novejših skladb, med drugim tudi nekaj aranžmajev glasbenika, člana obeh orkestrrov, Domna Jeraša. To so melodije, ki jih radi poslušajo ljubitelji glasbe vseh starosti, kar je potrdila tudi dvakrat polno zasedena gledališča dvorana na Jesenicah.

V plesnem orkestru igrajo saksofon: Karel Ažman (deloval že v prvem), Peter Muhar, Franc Rožič, Vojko Mencinger, Boris Benčina; trobento: Franci in Sandi Burkelj; Albin Bertonec (deloval že v prvem), Pavel Kokalj, Toni Kozjek; pozavon: Milan Pagon, Domen Jeraša, Joža Lužnik, Joža Humerca, Branko Pagon; bas kitara Srečo Langus, bobne Franc Bizjak in klavir Primož Kerštanj. V jeseniškem sekstetu pa so poleg Domna Jeraša, ki ga vodi, nastopili še: Alojz in Mitja Jeraša, Primož Kerštanj, Franc Rožič in Franc Bizjak. Kot solisti so se pred-

stavili: Domen Jeraša, Franc Rožič, Vojko Mencinger, Sandi Burkelj in dirigent Franc Košir.

Koncert je vodila Štefi Muhar, ki je bila tudi avtorica besedila, v katerem je predstavila zbrane spomine na delovanje orkestra pred petintridesetimi in več leti, pomagal pa ji je Teo Lipicer, ki je bil tudi sogovornik Franca Koširja v humorističnih točkah. Koncert je zrežirala Vera Smukavec, za luč in odrsko opremo pa sta poskrbela Drago Smolej in Marjan Gogala.

Plesni orkester jeseniških železarjev je pod vodstvom dirigenta Franca Koširja odlično opravil svojo nalogo, kar so potrdili tako spontani aplavzi kakor tudi laskave ocene številnih poslušalcev. K uspehu sta lep delež dodala pevec Alfi Nipič in sekstet Domna Jeraše z izvirnimi in improviziranimi skladbami. Delovanje obeh jeseniških glasbenih skupin pa pomeni tudi žlahtno popestritev kulturne ponudbe na našem območju in zato oba ansambla zaslužita iskreno priznanje z željo po uspešnem nadaljevanju dobro zastavljene poti.

Eno pesem hočmo zapeti

Nič od tega, kar napolnjuje življenje človeka naše dobe, ni nastalo povsem na novo. Vse generacije sejejo in žanjejo — po prednikih žanjejo, za potomce sejejo. Kdor pozablja na izročilo, si spodkopava korenine! To prepričanje je po vsem svetu rodilo sistematično dejavnost znanstvenih, muzejskih, raziskovalnih in umetniških strok, ki se za nas in znanec trudijo skleniti most z minulim časom, z njegovimi vrednotami, da bi laže razumeli svoj čas.

Glasbeno izražanje je za človeka najbolj prvinsko. Vedno in povsod ga je spremljalo. Naj je bila pesem še tako preprosta, mu je nenehno bogatila življenje. Z njo se je rodil, živel in umrl. Zato je prav v ljudski pesmi ohranjeno mnogo tega, kar so zgodovinarji popisovali v debelih knjigah. Ali kot je zapisal Cankar: »Vse je bilo v nji, kar je v nas dobrega in lepega, česar se v dnu srca sramujemo in veselimo, bila je brezmejna, čista, materinska ljubezen, ki je pravo znamenje slovenske duše in slovenske zemlje.«

V zadnjem poldrugem stoletju so slovenski zapisovalci ljudske zapuščine opravili delo neprecenljive vrednosti. Z notnimi zapisi in v novejšem času s tonskimi posnetki so ohranili veliko izročila, ki bo zaradi denarnih zadržkov žal še dolgo čakala na možnost, da spet najde pot med ljudi, četudi le kot kulturna vrednota s starožitnim pečatom.

Odnos do pesmi starih dob se je spreminjal, kot so se menjavale življenjske navade. Ali so jih na silo posodabljali ali opuščali, češ da so preživete.

Pa so prišli časi, ko so ljudske pesmi spet cenjene in zaželeno v svoji izvorni prvotni obliki, kakršno so iz roda v rod prenašali preprosti pevci. Dolga desetletja so namreč prevladovala številne priredbe in harmonizacija (dostikrat) zgrešenih prijemov; kot odgovor nanje so se pozneje lotevali skladatelji koncertnemu odru namenjenih zahtevnih obdelav.

Moški zbor DPD Svoboda Podnart je zase in za vse, ki jim stara ljudska pesem še kaj pove in pomeni, pripravil program s pesmimi z Dolenjske, naše Koroške, Krasa, Štajerske, Cerkljskega, iz Zgornjesavske doline, Poljane, Sel, Bele Krajine, Savinjske doline, Prekmurja, Bilje, Kanalske doline in od drugod. Pesmi, ki se jih ni dotaknilo nobeno šolano skladateljsko pero, pripovedujejo, kako so fantje vavovali, snubili, se oni ali dekleta poslavljali od samskega stanu, »veselo zapeli žalostno slovo«, ko je bilo treba v soldaški stan, s pesmijo spremljali letne čase in običaje, povezane z njimi; pogosto opovajo zvestobo v ljubezni, znajo osmešiti prilizovanje, se upirajo prisilni izbiri neveste ali ženina, se žalostijo ob slovesu od domačega kraja, pojejo o kmečkih opravilih in stanovih, se ustavljajo ob življenjskih mejnikih...

Koncert Moškega zbora DPD Svoboda Podnart bo 10. junija ob 20.45 v Podnartu, prva ponovitev pa 16. junija ob 20.30 v radovljiški graščini.

EG

DOLIK in RELIK skupaj za občinski praznik Trbovelj

Občani pobratene občine Trbovelje praznujejo svoj občinski praznik 1. junija v spomin na spopad skojevcev s fašistično ORJUNO 1. junija 1924. Poleg številnih drugih prireditev so na predvečer praznika s krajšim kulturnim programom, v katerem je nastopal mešani pevski zbor DPD Svoboda II Trbovelje in recitatorji, v Delavskem domu odprli še tradicionalno skupno razstavo likovnih del članov domače likovne sekcije RELIK (revirski likovniki) DPD Svoboda I Trbovelje in članov likovnega kluba DOLIK (dolinski likovniki) DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Ob otvoritvi je spregovoril in razstavo odprl sekretar občinske konference ZSMS Trbovelje. Poudaril je pomemben prispevek obeh likovnih kolektivov k praznovanju občinskega praznika, saj s svojimi razstavnimi eksponati dokazujejo ustvarjalno prizadevanje likovnikov dveh pobratenih delavskih središč. Še zlasti, je dejal, je to pomembno danes, ko nas le večja ustvarjalnost in inovativnost lahko potegneta iz sedanjih ekonomskih in političnih težav. Med številnimi udeleženci na otvoritvi so bili tudi predstavniki občin Salamaunice, Lazarevac, Valandovo in Jesenice, ki so pobratene z občino Trbovelje. Naj omenimo, da so predstavniki občine Lazarevac povabili tudi člane likovnega kluba DOLIK, da sodelujejo v letošnji že peti likovni koloniji Bratstvo in enotnost v Dudovici, ki bo od 3. do 13. julija v počastitev 70-letnice KPJ oziroma ZKJ in sindikata, 65-letnici zloma ORJUNE v Trbovljah, 600-letnici kosovske bitke, 75-letnice kolubarke bitke, 100-letnice imena mesta Lazarevac, 45-letnice ustanovitve Šumadijske brigade, 250-letnice rojstva Dositeja Obradovića, 15-letnice podpisa listine o pobratenju občin Trbovelje in Lazarevac, 45-letnice osvoboditve Lazarevca in letošnjega prihoda vlaka Bratstva in enotnosti iz Slovenije v Trbovelje.

V Trbovljah se s po enim delom predstavljajo naslednji člani DOLIK-a: Janez Ambrožič, Rudolf Arh, Ivanka Arzenšek, Danica dr. Bem Gala, France Berce, Branko Čušin, Jože Dakskofler, Anton Drab, Stanka Golob, Janko Korošec, France Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Ana Mlekuš Višnar, Slavimir Mihajlovič, Anton Modrijan, Mitja Reichman, Marko Rolc, Draga Soklič, Tone Tomazin, Franc Vandot, Cveto Velikajne in Marjan Židaneč.

Samostojni koncert ženskega pevskega zbora

Ženski pevski zbor Milko Škoberne pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice bo ob zaključku sezone izvedel nekaj samostojnih koncertov, in sicer:

- 10. junija ob 19.30 v cerkvi na Koroški Beli,
- 12. junija ob 20. uri na Bledu na otoku,
- 14. junija ob 20. uri v cerkvi na Jesenicah.

Miha Mazzini

Drobtinice

49

— Ne vem, čemu se tako trudim. Zaslužil si puljenje brez omrtvičenja in razkuževanje rane z žarečim železom. Po tistem, kar si mi storil. Zabila je iglo v dlesen. Zaplesal sem po stolu. — Počakaj deset minut. Hotel sem oditi v čakalnico. Ustavila me je in rekla, naj počakam na stolu. Ubogal sem jo. Naslonila se je na zid in me opazovala. Ni snela maske. — Egon, pizda si. Ne vem, kaj sem videla na tebi. Molčal sem in razmišljal, če nisem mogoče storil napak, ko sem šel k njej polni zob. Pripravila je še eno injekcijo. — Odpri usta. Še trije zbodljaji. — Res ne vem, zakaj to delam. Ustnica in lice sta postali mravljiničasti. Zahuhli, in zdelo se mi je, ogromni. Zamomljaj sem: — Si se potem poročila? — Ja. — Imaš otroke? — Ja. Ni bila klepetava. Obmolnil sem in čakal deset minut. Prijela je klešče. Pogledala me je v oči in rekla: — Zares ne vem, kaj mi je. Grem po zdravniška iz sosednje ordinacije. Ta je največji mojster za puljenje daleč okoli. Šla je in se vrnila z nekim očalarjem. Starejši, plešast. Spominjal je na pruskega oficirja. Ogromen. Prijel je klešče, stisnil, malce porukal in potegnil.

Še usrati se nisem imel časa od strahu, ga že ni bilo več.

Zob je ležal v pljuvalniku.

Sestra se je vrnila.

— Naj ga naročim? — je vprašala.

— Ne, bo že prišel sam. Po potrebi.

Sestra je pogledala mojo zdravstveno izkaznico in hotela nekaj reči. Verjetno je mislila račun. Ana je odkimala. Spravil sem izkaznico v žep.

— Izpirajte si rano s kamilicami, — je poslovnio dodala.

Začela je odkimavati. Hitro sem stopil ven, preden bi rekla, da res ne ve, zakaj to dela.

Ko sem zapiral vrata, sem zaslišal njen glas.

— In vsaj en dan se, če le moreš, ne poljubljaj!

Preden sem bil dokončno zunaj, sem ujel še presenečen pogled sestre.

Pljuval sem kri in počasi stopal proti gostilni.

Pogledal sem proti spletu cevi med kavperji. Selimov priljubljeni kotichek.

Bil je tam. Poklical me je.

Preplezal sem ograjo in stekel do skrivališča.

— Ibrovi bratje so poslali parfum zate.

— Res? Kje je?

— V sobi.

Ni imel več obveze na glavi. Čez sredino čela se je vlekla grda brazgotina.

— Kje je Ibro?

Gorel sem od nestrpnosti.

— Zjutraj je šel na siht. Po malici se je odpravil k zdravniku. Ne vem, kje je sedaj.

Proseče sem ga pogledal:

— Pojdi z mano po parfum!

— Saj ti lahko dam ključce.

— Nočem stikati po tujem stanovanju. Pojdi-va skupaj!

Prikimal je.

Pustila sva čuvaja mimo, preskočila ograjo in stekla proti samskemu domu. Ne iz strahu pred

pazniki. Vodila je moja nestrpnost. Tokrat sva oba plezala skozi okno.

— Sedaj je v službi najbolj zajeban vratar. Špicelj. Gotovo bi me ovdal, da sem pobegnil s sihta. Ne dela drugega, kot da vleče na ušesa, kdo prihaja in odhaja ter kaj se dogaja po sobah.

Po prstih sva se splazila do vrat. Poiskal je ključ in ga potihoma vtaknil v ključavnico. Odprl vrata. Pokukal sem mu čez rame. Pred slikami Nastassje Kinski je stal Ibro, v svoji najboljši kavbojski obleki, in ga drkal. Slišal je šum in se ozrl. Okamenel je. Kurec mu je v trenutku ovel v dlani.

Selim je počasi stopal proti njemu. Ibrove oči so se širile v grozi.

Selim je pričel tolči. Počasi. Kot stroj. Vsak udarec bi ubil vola, kaj šele Ibra.

Zbil ga je na tla. Nagnil se je nadenj in enakomerno udarjal.

Kaplje krvi so pršele po sobi.

Kost je zahreščala.

Ubil ga bo, sem doumel z nenadno jasnostjo.

Skočil sem k Selimu in ga poskušal povleči nazaj. Še opazil me ni.

Stekel sem k vratom, hoteč poklicati pomoč.

Ibro že stokal ni več.

Ozrl sem se v krvavo kepo, ki je bila prej obraz.

Zgrabil sem prazno litrsko steklenico z mize.

Držal sem jo v dvignjeni roki in razmišljal, kako močno naj udarim. Nisem hotel poškodovati Selima. Le zaustaviti.

Ibro se je vedno bolj spreminjal v rdečo želatino.

Udaril sem.

Ni bilo videti, da je Selim sploh občutil udarec.

Drugič sem zamahnil z vso močjo.

Zgrudil se je čez telo na tleh.

Stekel sem k vratu in mu zavpil, naj pokliče prvo pomoč.

(se nadaljuje)

Izobraževanje ob delu v šolskem letu 1989/90

Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice vpisuje v naslednje oblike izobraževanja:

— 1. letnik srednjega usmerjenega izobraževanja ob delu za poklic ekonomski tehnik

Pogoji za vpis:

— dokončana osnovna šola in delovne izkušnje.

— 1. letnik srednjega usmerjenega izobraževanja ob delu za poklic blagovni manipulant (III. stopnja zahtevnosti del)

Pogoji za vpis:

— dokončana osnovna šola, delovne izkušnje.

Kandidati naj prijavijo priloženo spričevalo o končani osnovni šoli, rojstni list, poročni list in potrdilo o zaposlitvi.

— v 3. in 4. letnik srednjega usmerjenega izobraževanja za poklic ekonomski in upravno administrativni tehnik se lahko vključijo kandidati, ki imajo dokončani 1. in 2. letnik ustrezne smeri v srednjem izobraževanju.

— Osnovna šola za odrasle od 1. do 8. razreda. Šolanje je brezplačno.

— Verificirani programi za II. stopnjo zahtevnosti del in nalog, in sicer:

— kuharski pomočnik, natakarski pomočnik, receptorski pomočnik, sobarica.

— Verificirani program za izpopolnjevanje za II. stopnjo zahtevnosti del in nalog v skladiščih:

— Pogoji za vpis: dokončana osnovna šola, dokončanih 6 razredov osnovne šole in delovne izkušnje.

jezikovni tečaji:

— angleščina (začetni in nadaljevalni), nemščina (začetni in nadaljevalni), italijanščina (začetni in nadaljevalni).

Informacije po ☎ 81-072.

DO TEKSTIL Ljubljana, TO Zarja Jesenice, Titova 1

objavlja

prosta dela in naloge finančnega knjigovodje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoji:

— srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri, dve leti delovnih izkušenj v knjigovodstvu, dvomesečno poskusno delo.

Podnube z dokazilom o izpolnjevanju pogoja zahtevane strokovne izobrazbe naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov:

DO Tekstil Ljubljana, TOZD Zarja Jesenice — kadrovska služba, Jesenice, Titova 1.

O izidu objave bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Trgovska delovna organizacija Golica, o.o. Temeljna organizacija ROŽCA, o.s.u.b.o. Jesenice, Delavska 11

Objavlja

prosta dela in naloge PRODAJALKE v TO za določen čas od 1.7. do 30.9.1989 za potrebe prodajalke:

— POSLOVALNICA 5 v Gozd Martuljku, Zgornje Rute 45

Pogoji:

— dokončana šola za prodajalce, šest mesecev delovnih izkušenj, enomesečno poskusno delo, dvoizmensko delo, pasivno znanje enega tujega jezika, izpit iz higienskega minimuma.

— POSLOVALNICA 6 — športna trgovina v Modni hiši Pristava Bled

Pogoji:

— dokončana šola za prodajalce, šest mesecev delovnih izkušenj, enomesečno poskusno delo, dvoizmensko delo, pasivno znanje enega tujega jezika, smisel za prodajo športne opreme in konfekcije.

Kandidati naj ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogoja zahtevane strokovne izobrazbe pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA — Kadrovska služba, Jesenice, Titova 22. O izidu objave bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Dežurni trgovini

V soboto, 10. junija, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini:

ROŽCA na Plavžu, Jesenice, Titova 79, in

DELIKATESA Kašta 1, Jesenice, Benedičičeva 2.

DEŽURNA LEKARNA

V juniju je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna na Jesenicah.

Razstavljeni salon DOLIK Jesenice

V razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je od 3. do 21. junija odprta razstava slik akademске slikarke Brigite Požegar — Mule iz Radovljice.

Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Proste zmogljivosti

Osnovna organizacija sindikata CSUI Jesenice (bivši ŽIC) ima za počitnikovanje na razpolago proste zmogljivosti v dveh počitniških prikolikah na otoku Krku, v prijetnem zalivu Punat.

Delavcem Železarne ponujajo, da jih lahko izkoristijo od 1. julija dalje v terminih po 10 dni. Cena je 120.000 din na dan. Vse podrobnejše informacije dobite pri Marti Gliha, ☎ 35-67. Prijave sprejemajo do 15. junija.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

9. junija, hongkon. barv. akcij. film VELIKA ZMEDA V HONG-KONGU ob 18. uri. Ob 20. uri premiera amer. barv. komedije VOZNIŠKO DOVOLJENJE.

10. junija, hongkon. barv. akcij. film VELIKA ZMEDA V HONG-KONGU ob 17. in 19. uri. Ob 21. uri nem. barv. trda erotika VONJ PO GREHU. Mladini do 18. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

11. junija, amer. barv. komedija VOZNIŠKO DOVOLJENJE ob 17. in 19. uri. Ob 21. uri nem. barv. trda erotika VONJ PO GREHU. Mladini do 18. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

12. junija, amer. barv. komedija VOZNIŠKO DOVOLJENJE ob 18. uri. Ob 20. uri nem. barv. erot. kome-

dija ŠEST ŠVEDINJ NA BENCINSKI ČRPALKI. Film ni primeren za otroke!

13. junija, amer. barv. krim. film BESTSELLER (USPEŠNICA) ob 18. in 20. uri.

14. junija, amer. barv. krim. film BESTSELLER (USPEŠNICA) ob 18. in 20. uri.

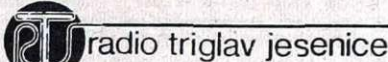
15. junija, premiera jugosl. barv. komedije TESNA KOŽA III. ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

11. junija, avstral. barv. akcij. film ČETRTRA NORA MISLIJA ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

9. junija, amer. barv. komedija NEVARNA MAMA ob 17. in 20. uri.

89,8 Mhz — slšnost: Jesenice
96,7 Mhz — slšnost: Bohinj
96,8 Mhz — slšnost: Gornjesavska dolina
96,0 Mhz in 87,7 Mhz — slšnost: Radovljica, Kranj, Domžale, Kamnik in Bežigrad

Petek, 9. junij:

16.00 — Pričetek programa; 16.05 — Pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna; 16.30 — Domače novice; 17.00 — Kamen spotike: Do kdaj bo avtobusno postajališče za medkrajevni promet pri Bolnici Jesenice brez strehe? Zakaj zapirajo vodo v Srednji vasi v Bohinju? Na zelenici na Koroški Beli parkirajo tovornjaki; 17.45 — Obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.40 — Povaljeni ste; 18.55 — Zaključek programa.

Sobota, 10. junij:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 16.45 — Narodno zabavna glasbena oddaja; 17.45 — Obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.55 — Zaključek programa

Nedelja, 11. junij:

11.00 — Mi pa nismo se uklonili; 11.30 — Obvestila; 12.00 — Nedeljsko popoldne — vmes čestitke poslušalcev in EP.

Ponedeljek, 12. junij:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 17.00 — Aktualno; 17.45 — Obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.15 — Športni pregled; 18.35 — Minute za resno glasbo; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Torek, 13. junij:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 17.00 — Rekli so...; 17.30 — S čajem ob pol šestih; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.40 — Novosti iz zabavne glasbe; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Sreda, 14. junij:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 17.00 — Aktualno: Donitova proizvodnja na Jesenicah in ekologija; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.35 — Novice iz narodnozabavne glasbe; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Četrtek, 15. junij:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 17.00 — Turistična borza Radia Triglav; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.35 — Vedno zelene melodije; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Zahvale

Ob prerani smrti dragega očeta in brata

JANEZA ČERINA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom za pomoč. Hvala dr. Vreševu, dr. Mencingerju, dr. Hriberniku in sestram internega oddelka Bolnice Jesenice za lajšanje bolečin.

Hvala delavcem obratov Elektrode in Energetika za denarno pomoč. Iskrena hvala gasilcem Jesenice-mesto za častno stražo in spremstvo k zadnjemu počitku. Hvala gospodniku GD Jesenice-mesto Stanetu Trametu in DI Jesenice Marici Potočnik, hvala za cvetje, praporščakom gasilcev in DI Jesenice, pevcem za zapete žalostinke in hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali in ga v tako velikem številu spremlili v prerani grob.

Zaljubljeni: žena Anica, sinova Jani z družino in Andrej, hčeri Erika in Milena z družinama ter ostalo sorodstvo

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko in pozornost ob mojem življenjskem jubileju. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Alojz Erman

Ob nenadni izgubi našega dragega

METODA ČOPA

se najlepše zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in izrečena ustna in pisna sožalja. Enako se zahvaljujem prijateljem društva SKSD Slovenija Ulm, smučarskim prijateljem članom ZVUTS zamejstvo, smučarskemu klubu Alpina Varalerberg, sodelavcem knjigovodstva valjarn Javornik Železarne Jesenice, sodelavcem Gradbinca Jesenice ter prijatelju Jožu Rekarju.

Lepa hvala prijatelju Mirku Klinarju za izrečene poslovilne besede, župniku za obred in vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih.

Vsi njegovi

Vsem sodelavcem strojnih obratov, posebno pa še obratu težke obdelave Javornik se najlepše zahvaljujem za prelepo darilo, ki sem ga prejel ob odhodu v pokoj.

Vsem vam želim še veliko delovnih uspehov.

Ivan Lazar

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem Jeklovleka najlepše zahvaljujem za pozornost in prejeto darilo. Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Miran Kavalari

Sindikalni organizaciji Energetika in IO sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Šefika Kličič

Društvu upokojencev Jesenice se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem prazniku.

Stane Gorišek

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem obrata Jeklovlek za darilo in Gašperinu za obisk na domu.

Alojz Mikec

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam in sodelavcem ter vodstvu RTA zahvaljujem za lepo darilo in jim želim obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

Tone Kunčič

Sindikalni organizaciji Tekočo planško vzdrževanje in vsem sodelavcem vzdrževanja Jeklarne 1 se iskreno zahvaljujem za darilo in čestitke ob mojem jubileju.

Zvone Lukežič

OOS Centralne delavnice vzdrževanja in sindikatu Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Janez Alič

Zahvala Društva invalidov Jesenice

Društvo invalidov Jesenice letos praznuje jubilej 20-letno delovanje. Tako smo v soboto, 27. maja, ta jubilej počastili delovno. Dopoldan je bil občni zbor, popoldan pa v Delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku slavnostna akademija s kulturnim programom, združena s praznikom MDI in meseca mladosti. Za izvedbo akademije se iskreno zahvaljujemo:

— Folklorni skupini Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela,
— Zenskemu pevskemu zboru Milko Škoberne Jesenice,
— Zabavni skupini Mari iz Mojstrane,
— Občinskemu svetu ZSS Jesenice za pokroviteljstvo,
— Izvršnemu odboru in posameznikom DPD Svoboda Franc Mencinger Javornik-Koroška Bela za prostore in pripravo dvorane in
— cvetličarni Zvonček za cvetje in aranžerstvo dvorane.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam za letošnji jubilej nudili pomoč.

Še enkrat vsem iskrena hvala!

Izvršni odbor DI

Jesenice

Dejavnost Društva invalidov v letu 1988

Leto je naokoli in tudi letos seznanjamo članstvo in občane o dejavnosti dela društva v letu 1988. Naj povemo, da letos praznujemo 20 let delovanja društva.

Konec preteklega leta je bilo vseh 1.597 invalidov, preko 500 invalidov I. kategorije pa še ni včlanjenih. I. ruštvo ima aktiv zaposlenih invalidov v Železarni Jesenice in aktiv pri Gradisu Jesenice. Aktivna imata poleg programa dela društva svoj specifični program. Delo v društvu zajema dejavnosti: posebni socialni program, rekreacija, šport, izletništvo, ohranjanje zdravja, kultura in osnovni program.

Posebni socialni program: Komisija za socialna vprašanja je skupno s poverjeniki ob pomembnih praznikih obiskala 177 invalidov, ki so nepokretni ali socialno ogroženi ter jih obdarila, 32 članov je bilo obiskanih v bolnici ali zavodu, 12 članov je bila izkazana pozornost ob smrti, 12 invalidom, ki uporabljajo opornice, smo priskrbeli naslone in natikala za opornice. Devet socialno ogroženih članov je prejelo enkratno pomoč za nabavo ozimnice, 22 invalidov je koristilo počitniško hišico v Termah Čatež.

Štirinajste tradicionalnega srečanja težjih invalidov Gorenjske, katerega organizator je bilo naše društvo, se je udeležilo vseh 319 invalidov s spremstvom.

V ta program spada tudi rekreacija. Tako se je oddih — ohranjanje zdravja (7 ali več dni) na Malem Lošnju, Rabcu, Lipiku, Topusku udeležilo 179 invalidov. Izletov na otok Rab in v Dolenjske toplice (1 dan do 3 dni) se je udeležilo 98 invalidov.

Srečanja: srečanja jubilarov se je udeležilo 129 članov (79 na Jesenicah, 49 v Kranjski Gori), ob prazniku žena 32 članic, prednovoletnega praznovanja 134 udeležencev in tradicionalnega piknika s srečelovom 142 invalidov. Stroške za izlete, letovanja, srečanja krijejo udeleženci sami.

Komisija za šport in rekreacijo je organizirala pet ekipnih tekmovalnih Gorenjske s 178 nastopajočimi, vključno z nastopi naših ekip na področnih tekmovalnih. Športniki-rekreativci so aktivni v šahu, predvsem v streljanju in kegljanju, saj so se uvrstili na republiška tekmovanja. Tudi v tem letu je članica Majda Kralj bila uspešna v streljanju z zračno puško; na državnem prvenstvu je osvojila srebrno kolajno.

Kultura: Vsako leto organiziramo proslavo s kulturnim programom v okviru mednarodnega dneva invalidov.

Lani smo proslavo združili s 14. srečanjem invalidov Gorenjske. Vseh večjih akcij je bilo izvedenih 25 s 1.270 udeleženci.

Še o finančnem stanju: Za posebni socialni program je bilo koriščenih 76,2 % vseh sredstev, za operativne odhodke — režijska pa 9,1 %. Pridobitev teh sredstev za dejavnost društva: članarina 1,6 %, dotacija ZDIS 14,9 %, Skupnost socialnega varstva 2,6 %, TKS 1,6 %, SPIZ za rekreacijo 0,7 %, DPO in SOB 2,1 %, obrtniki, avtoprevozniki 6,2 %, OZD 2,7 %, udeleženci srečanj, izletov itd. 56,5 %, lastni prihodki — srečelov pa 11 %. V društvu smo sproti reševali vse prošnje in pritožbe.

Ocenjujemo, da je bil program skraj v celoti realiziran. Za tako uspešno delo gre zahvala našim poštvalnim poverjenikom v KS. Zelo pomembna akcija popis arhitektonskih ovir pa ni bila izvedena, kar bomo storili v tem letu. Naša želja je, da bi pristojni organi in arhitekti upoštevali Zakon o gradnji brez arhitektonskih ovir, pa tudi o olajšanju le-teh, ki je bil sprejet marca 1987.

Predsednica DI: Marica Potočnik

Srečanje pobratenih društev upokojencev Jesenic in Trbovelj

Izvršni odbor DU Jesenice vabi svoje članice in člane, da se udeležijo sprejema članov upokojencev iz pobratenih Trbovelj v soboto, 10. junija, ob 9. uri pred restavracijo Kazina na Jesenicah.

Po pozdravnih nagovorih bo ogled Tehničnega muzeja Železarne. V popoldanskih urah se bo srečanje nadaljevalo v domu društva, Pod gozdom 13.

Pod Mežakljo delovno in mirno

Že kar nekaj časa se nismo oglasili z novicami iz Hokejskega kluba Jesenice. Pa ne zato, da se v klubu nič ne dogaja. Nasprotno, v klubu je delovno. Igralci vseh ekip že zavzeto trenirajo. S pripravami na novo sezono so začeli 5. maja. Udeležba na treningih in prizadevnost sta zelo dobri.

Zadnji dan v maju se je končal letošnji prestopni rok. Mnogi ljubitelji hokeja so ta dan nestrno pričakovali. Z veseljem lahko napišemo, da je tokrat na Jesenicah minil dokaj mirno. V domačo družino so se vrnil Kozar, Mlinarec, M. Pajič in Cigan iz Medveščaka ter Tušar in Alagič iz Vojvodine. Od igralcev iz lanske ekipe ni nihče zahteval izpisnice, tako da je strokovnemu vodstvu, ki ostaja nespremenjeno, na voljo kar precej igralcev.

V JLA so odšli Marko Lah iz 1. ekipe ter Grabner in Mlakar iz druge ekipe. Te dni pa v JLA odhajata še Crnovič in Stevič. Svojo bogato igralno pot pa končuje Peter Klemenc, dolgoletni igralec prvega moštva. Zaradi službenih obveznosti se je odločil, da preneha z igranjem. Zaželimo mu tudi veliko uspeha na njegovi novi poti.

Že med sezono je prenehal z igranjem za prvo moštvo tudi Roman Pristov, ki se je vključil v trenersko delo v klubu.

To so tudi edine kadrovske spremembe v prvem moštvu.

Tehnična komisija kluba se sestane 12. junija, takrat bodo znane dokončne sestave posameznih ekip. Igralci prvega moštva že od 1. junija trenirajo dvakrat dnevno. Tako bo do 1. junija, ko bo 15-dnevni odmor, na to pa se začnejo zaključne priprave na novo sezono. Led v

dvorani Podmežaklja bo predvidoma usposobljen 1. avgusta.

Vse ljubitelje hokeja vabimo tudi na srečanje v soboto, 17. julija, in seveda tudi na tombolo, ki jo tudi letos pri klubu organizirajo z željo zagotoviti prepotrebna finančna sredstva za razvoj najmlajših hokejistov.

Br

Jeseniški hokejisti na obisku pri MIP-u v Novi Gorici

Krajši predah v okviru priprav na novo sezono so jeseniški hokejisti izkoristili za obisk Mesne industrije Primorske v Novi Gorici. Tudi v tem znanem slovenskem podjetju imajo Jeseničani svoje privrženke, ki jim pomagajo. Tako so predstavniki MIP-a povabili v goste hokejiste prvega moštva in nekatere hokejske delavce.

Popeljali so jih na ogled znane pršutarne v Kobji glavi na Krasu, kjer so preživeli prijeten dan. Dogovorili so se tudi za nadaljnje sodelovanje, saj imajo jeseniški hokejisti v Novi Gorici veliko prijateljev in simpatizerjev.

Na novo sezono se hokejisti že vneto pripravljajo, njihov cilj pa je ponovna osvojitve naslova državnih prvakov oziroma vodilna vloga v jugoslovanskem hokeju.

J.R.

18. junija hokejska tombola na Jesenicah

Hokejski klub Jesenice prireja v nedeljo, 18. junija, ob 14. uri ob vsakem vremenu v parku Podmežaklja na Jesenicah veliko hokejsko tombolo. Izžrebali bodo 20 glavnih dobitkov, med njimi 6 starih milijard dinarjev, prikolico IMV, barvni televizor, zamrzovalno skrinjo, pralni stroj, trosilnik umetnega gnoja Creina ter še 200 vrednih nagrad.

Na predvečer tombole, 17. junija, ob 18. uri bo v Podmežakli zabavni večer z bogatim srečelovom. Za ples, jedajo in pijačo bo preskrbljeno.

Tombolske karte lahko nabavite v vseh prodajalnah Tobaka na Jesenicah po 20.000 din.

V hribe me vleče nepotešeno hrepenenje

Janko Kralj

Janko Kralj (1929) je tehnolog v Verigi. Slovi po tem, da je pravi strokovnjak za vijake, kovice in drugo vijakno blago. Mnogim je znan kot zabaven človek, humorist, ki ob vsakem času in vsaki priložnosti zna zabavati ljudi. Planinci — železarji pa ga poznajo, ker jih vedno spravlja v smeh po končanem pohodu.

Medtem ko mi pripoveduje, kdaj se je prvič navdušil za gore, nezavedno riše po papirju. Svinčnik ima vedno v roki, kadar ne črta ravno vijakov in navojev, pa riše kaj drugega. Zdaj so pod njegovimi prsti nastajale planinske rože, kozorogi, obrisi planin. Janko ima umetniško žilico. Ne samo, da je odlični risar in da se mu posrečijo najrazličnejši izdelki iz lesa, v svojem delovnem okolju je znan kot neutruden snovatelj idej za razna posvetila in darila ob upokojitvah in drugih priložnostih. Tudi kovanje verzov mu gre silno gladko, tako da se sprašujem, če ta človek, ki kar utripa v zagnanosti in ne

miru, ni morda zgrešil poklica.

»Prvo leto po vojni smo šli mladi fantje brez vsakih priprav na Triglav. Zagnali smo se kar po Tominkovi in mislili smo, da smo vsemu dorasli. Imeli nismo nobene opreme, tudi zanj ni bilo, kot so sedaj. Takrat sem se kronično zastrupil z gorami. Za tako zastrupitev ni drugega zdravlila, kot da človek stalno zahaja v gore.

Leta 1969 sem bil predsednik sindikata v Verigi in tedaj sem pripravil predlog, naj bi se organizirali pohodi in športna srečanja z drugimi delovnimi organizacijami, npr. Titan Kamnik, Kovinoplastika Lož idr. No, potem pa so se začeli pohodi slovenskih železarjev in Veriga se je kot sestavni del SOZD priključila tem pohodom. Bil sem 28 krat na teh pohodih, predelovalci, ki smo v SOZD, pridemo na vrsto za organizacijo pohoda vsako četrto leto, železarne pa ga organizirajo vsako leto.

V hribe me nezadržno vleče čudna sila. Gre za nekakšen nemir, za nepotešeno hrepenenje in pri tem ne gre za to, da bi preizkušal samega sebe. Rad občudujem naravo in posebno pogleda z vrhov. Najraje pa imam srečanja z ljudmi, s katerimi hitro navežem stike. Ugotavljam, da imamo enaka nagnjenja in da smo si v bistvu planinci nekako sorodni. Le redki, kar sem jih kdaj srečal, so imeli za cilj samo to, da bi bili na vrhu.

Triglav je množično oblegan, vendar to ni nič čudnega, saj večina ljudi meni, da ni pravega Kranjca, kdor ni stal na Triglavu. Na takih množičnih pohodih sicer ni užitka, mnogo bolj je v manjših skupinah ali v dvojci. Res pa je, da če ne bi bilo takih množičnih pohodov, visokogorski turizem ne bi bil tako razvit, kot je, saj tistih pravih alpinistov je malo in ne hodijo v hribe zaradi olajšanih poti.

Kdor nima primerne planinske opreme, naj si jo nabavi, ali pa naj bo raje doma. Moje prepričanje je, da četudi greš samo do Sv. Petra nad Begunjami, se tako obuj, da si ne boš želel na prvem kuclju noge zlomiti ali zviti.

V gorah sem doživel nešteto trenutkov — žalostnih, tragičnih, največ pa veselih, komičnih in nepozabno lepih. Spominjam se nekega moža, ki je prišel iz Švice s kolesom, bil je invalid. Bil je slaven kipar in umetnik in v Lausanni mu stoji spomenik. Prišel je na Triglav z dvema palicama in zapomnil sem si njegovo razlago, kako koristni sta pri hoji palici, ker pljuča tako enakomerno dobivajo zrak in utrjujejo se zmanjša.

Doživel sem že gorske nevihte, plazove, mraz, meglo. Nekoč sem šel z Dolica

Razpis

55. pohoda delavcev SOZD Slovenskih železarjev na Veliki Draški vrh

Organizator pohoda je OO ZS SZ Veriga. Pohod bo v soboto, 24. junija, ob 7. uri izpred Čufarja.

Smer pohoda: Rudno polje-planina Konjščica-Studorski preval-Draški vrh-Viševnik-Rudno polje.

Dostop na Veliki Draški vrh približno tri ure, sestop do Rudnega polja dve uri in pol.

Prijave zbiramo istočasno z vplačilom prispevka 10.000 din za delavce TOZD in DSSS na Jesenicah na sindikatu Železarne, za delavce TOZD na Beli in Javorniku pa prijave zbira Mirko Podlipnik in Boris Lazar v ad-justazi bluminga.

Prijave zbiramo do četrta, 15. junija.

Udeleženci naj imajo primerno uhojene čevlje s profilirano gumo, gorsko obleko, vetrovko in pokrivalo.

Med pohodom se ne oddaljujte od skupine. Bočite disciplinirani in upoštevajte navodila planinskih vodnikov, članov Gorske reševalne službe.

Pohod bo ob vsakem vremenu in na lastno odgovornost.

Šah

Franci Rodman prvak sezone

Končalo se je prvenstvo Jesenic v hitropoteznem šahu za sezono 1988/89. Na zadnjem od desetih turnirjev, ki so potekali enkrat mesečno, je zmagal MK Franci Rodman pred Ravnikom in Krničarjem, 4. mesto je zasedel Lužnik, 5.-6. sta si razdelila Čamžič in Dimitrijevič, 7. je bil Cvetkov, 8.-9. Laharnar in Omanovič, 10. Ivelja, itd.

Tekmovanje je bilo še posebno zanimivo, ker je odločalo o razvrstitvi prav pri vrhu, za katerega sta se borila Rodman in Ravnik. S svojo četrto letošnjo zmago je Rodman prehitel Ravnika za 3,5 točke in tako prvič osvojil naslov hitropoteznega prvaka Jesenic. Sodeloval je na osmih turnirjih, dosegel pa je štiri zmage ter tri druga in eno tretje mesto. Kosmač in Eržen sta si 3. oziroma 4. mesto zagotovila že pred zadnjim tekmovalcem, zato pa je bil boljši bolj zanimiv boj za 5. mesto, v katerem je bil Krničar za malenkost boljši od Lužnika. V skupnem pogledu velja pohvaliti še mladince Dimitrijeviča, ki je v toku sezone močno napredoval in se s točkami z zadnjih treh turnirjev povzpela do odličnega 11. mesta.

Končni vrstni red prvenstva sezone 1988/89: 1. Rodman 74,5(8), 2. Ravnik 71(10), 3. Kosmač 58(7), 4. Eržen 53(8), 5. Krničar 43,5(10), 6. Lužnik 42(10), 7. Mrvar 26,5(3), 8. Poljanšek 20(5), 9. Vukovič 19,5(9), 10. Krajnc 18,5(3), 11. Dimitrijevič 16,5(5), 12. Laharnar 14,5(6), 13. Čamžič 13,5(5), 14. Omanovič 13(5), 15. Zajmovič 11,5(6), itd.

Turnirjev se je udeleževalo preko 50 šahistov, točke za uvrstitev med prvo deseterico pa je prejelo 27 igralcev.

Gorenjsko prvenstvo v aktivnem šahu

V nedeljo, 4. junija, je bil v jeseniškem Šahovskem domu 2. turnir prvenstva Gorenjske v »aktivnem šahu«, kjer je igralni čas 30 minut na igralca za vsako partijo. Med šestnajstimi sodelujočimi šahisti iz kranjske, radovljiske in jeseniške občine je bil najboljši mojster FIDE Rudi Osterman iz Lesc, ki je dobil vseh 7 partij. Na drugo mesto se je uvrstil D. Zorko iz Kranja, tretje je zasedel Jeseničanin Rodman, 4.-8. mesto pa so si razdelili Lužnik in Kosmač z Jesenic ter Kranjčani Jeraj, Muri in Šlibar. Do konca letošnjega prvenstva bosta jeseni še dva turnirja, trenutno pa je v vodstvu Dušan Zorko.

P.K.

Jeseničani najboljši

26. maja je bilo v Kranju regionalno tekmovalstvo društev upokoencev Gorenjske v šahu. Tekmovanja se je udeležilo pet najboljših občinskih ekip, in sicer: Bled, Jesenice, Kranj, Škofja Loka in Kamnik. Med vsemi je bila najboljša ekipa DU Jesenice, ki je zasedla 1. mesto. Ekipa so zasedle naslednja mesta: 1. Jesenice, 2. Kranj, 3. Bled, 4. Škofja Loka in 5. Kamnik.

Jeseniška ekipa je nastopala v postavi: Branko Zorko, Vojislav Ivelja, Lojzka Pongrac in Zdravko Rašeta.

Ekipa Jesenic je že drugič osvojila prehodni pokal in se je uvrstila na republiško tekmovalstvo, ki bo septembra v Kranju.

Vojislav Ivelja

Namizni tenis

Liga SRS: Člani zmagali, članice polovičen uspeh

V nadaljevanju republiške lige je članška ekipa Jesenic še zadnjičkrat gostovala izven doma v Škofljah. Domačo ekipo Škoflj je visoko premagala z 9:0.

Ženska ekipa Jesenic pa je gostovala najprej v Ptuj, kjer je premagala domačo ekipo Petovci z 6:3. Zatem je gostovala še v Ravnah na Koroškem, kjer je podlegla domači ekipi Fužinar s 3:6. Obakrat je po tri zmage dosegla Vanja Klemenc.

V zadnjem kolu imajo člani Jesenic do-

ma dvojni program, najprej z ekipo Primex-Vrtojba, nato pa še Kobarid. Obe tekmi nameravajo dobiti ter brez izgubljenih točk v celotnem tekmovalstvu prepričevalno osvojiti prvo mesto in s tem priti v LA ligo SRS.

Ženska ekipa Jesenic igra doma najprej z ekipo Kajuh iz Ljubljane, nato pa še z ekipo Vesna iz Zaloge. Z dvema zmagama bi se utrdila v zgornji polovici desetčlanske LA lige SRS.

Š

Dva poraza Železarja

V 3. in 4. kolu gorenjske košarkarske lige je Železar doživel dva poraza zapored in s tem močno zmanjšal možnosti za dobro uvrstitev. Najprej je izgubil z Radovljico (67:51), nato pa še s Senčurjem (58:33). Oba poraza sta bila prepričljiva in gotovo je, da je ekipa v krizi, iz katere pa bo lahko izplavala le z zavzetostim treningom. Železar je po 4. kolu na 7. mestu, v vodstvu pa so ekipe Bexla, Lipe in Senčurja.

V 5. kolu gosti Železar favorizirano ekipo Bexla iz Kranja. Tekma bo v petek, 9. junija, ob 18. uri na igrišču Podmežaklja.

TK

Balinarji Kresa so bili na turnirju uspešni

Vsako leto v mesecu maju prireja TVD Partizan Javornik-Koroška Bela tradicionalni balinarski turnir.

Tudi letos so marljivi balinarji Kresa organizirali turnir v nedeljo, 28. maja. Nanj so povabili šest ekip z Gorenjske. Vabila so bili najbolj veseli upokoenci iz Javornika-Koroške Bele, ki so pravi ljubitelji tega lepega športa.

V prekrasnem sončnem vremenu je tekmovalce in gledalce pozdravil član odbora TVD Partizan Javornik-Koroška Bela Lovro Berce. Tekmovanje pa je ot-

voril in uspešno vodil dolgoletni in izkušeni sodnik Drago Tarman. Zmagala je I. ekipa Kresa v postavi:

Rado Rožič, Hasan Karahodžić, Franc Fajfar in Branko Čučak.

Rezultati tekmovalstva so bili naslednji: 1. Kres I., 2. Kres II., 3. Kokra, 4. Žirovnica, 5. Upokoenci in 6. Jesenice.

Prvovrščene ekipe so prejele lepe pokale, ki jih je podelil predsednik TVD Partizan Javornik-Koroška Bela z željo, da se prihodnje leto zopet srečamo.

B.R.

4000 IMETNIKOV
TEKOČEGA RAČUNA NA
GORENJSKEM SI ŽELI, DA
BI JIM BANKA ČEKOVNE
BLANKETE POŠILJALA NA
DOM

V LJUBLJANSKI BANKI
TEMELJNI BANKI
GORENJSKE SMO SE
POTRUDILI

IZOGNITE SE
VRSTAM!!!

Temelina banka Gorenjske

Na vseh bančnih okencih, kjer izdajamo čekovne blankete, boste prejeli pismo zaupanja, na katerem označite:

- število čekovnih blanketov,
- številko vašega tekočega računa
- in naslov, na katerega želite prejeti blankete.

Izpolnjeno pismo zaupanja vložite v ovojnico in jo oddajte v najbližji poštni nabiralnik brez plačila poštnine, saj bo le-to poravnala banka.

V NEKAJ DNEH VAM BO VAŠ
PISMONOŠA DOSTAVIL ŽELENE
ČEKOVNE BLANKETE